

LUČ CERKVE

LETO 2023
ŠTEVILKA

27

■	Uvodna misel.....	1
	P. Thomas Felder FSO	
■	Biti duhovnik danes	2
	p. Hermann Geissler FSO	
■	Razmisleki ob Newmanovi Razpravi o razvoju verskega nauka	6
	P. Georg Gantioler FSO	
■	Mala Terezija kot zdravilo za rane Cerkve.....	17
■	Poročilo o Benediktovih dnevih v Rimu	21
	p. Andrej Pirš FSO	
■	Teorija spola	23
	Msgr. dr. Franc Šuštar	
■	Pridiga pri sveti maši ob 20. letnici smrti Božjega služabnika Antona Strleta	24
	p. Andrej Pirš FSO	
■	Nekaj misli ob koncu maše, ki je bila na 20. obletnico Strletove smrti.....	26
	Anton Strle	
■	Kronika župnije Planina pri Rakeku...	28

Luč Cerkve je revija, ki jo občasno izdaja duhovna družina »Delo«

Ureja p. Andrej Pirš FSO

Prevodi p. Andrej Pirš FSO

Lektoriranje prevodov dr. Bogdan Dolenc

Oblikuje Jože Šenk

Grafična priprava in izvedba Salve d.o.o. Ljubljana

Revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki, ki jih lahko pošljete na naslov: p. Andrej Pirš FSO, Kotna pot 8, Voglje, 4208 Šenčur; telefon 04/25-95-100; e-mail: andrej.pirs@daswerk-fso.org. Na tem naslovu revijo lahko tudi naročite. **Nova številka osebnega računa** je pri Novi KBM: Andrej Pirš, IBAN SI56 0440 3025 7415 187. Naslov spletne strani je: www.thework-fso.org.

Uvodna misel

Zaradi različnih obveznosti, revija daljši čas ni izšla. Upam, da bodo v prihodnje krajši premori.

Tokratna številka Luč Cerkve ima dva vsebinska sklopa. V prvem delu so trije prispevki duhovne vsebine. Drugi del pa je posvečen božjemu služabniku Antonu Strletu, katerega dvajseto obletnico smrti smo letos praznovali.

P. Thomas Felder FSO, ki je glavni odgovorni za duhovniško skupnost »Delo«, je letos obiskal Slovenijo in imel ob tej priliki srečanje za duhovnike.

P. Hermann Geißler FSO je direktor Newmanovega središča v Rimu in veliko piše o sv. John Henry Newmanu. O njem tudi občasno predava na teološki fakulteti v Firencah in na filozofsko teološki visoki šoli, ki jo vodijo cistercijani v Heiligenkreutz. V tej številki je objavljen povzetek Newmanove knjige o razvoju krščanskega nauka. Newmanova načela glede razvoja teološkega nauka so tudi danes zelo aktualna.

P. Georg Galtier FSO deluje v Nemčiji in se pogloblja v učenje sv. Male Terezije. Njena mala pot je kažipot za vsakega kristjana. Pomembno je, da vse delamo iz ljubezni do Boga.

Sledi kratko poročilo o možnosti poglobljanja vere za mlade, ki je bilo letos za velikonočne praznike.

Glede božjega služabnika Strleta pa je objavljena pridiga škofa Franca Šuštarja, ki jo je imel 20. oktobra letos v župniji Ljubljana Sv. Križ, ko smo praznovali 20. obletnico Strletove smrti. Na kratko je tudi predstavljeno trenutno stanje glede postopka za beatifikacijo. Na koncu pa je še nadaljevanje kronike, ki jo je Strle pisal kot župnijski upravitelj v župniji Planina pri Rakeku.

p. Andrej Pirš FSO

P. Thomas Felder FSO

Biti duhovnik danes

Duhovniki so dar Jezusa Kristusa. So božji dar njegovi Cerkvi in ljudem. Zaradi krize, ki je nastala zaradi zlorab, pa tudi zaradi vse večjega razkristjanjenja družbe, je pogled na duhovnike zatemnjen. Celo v Cerkvi mnogim krščenim ni več jasno, kaj je duhovništvo. Tako so se med sinodalno potjo v Nemčiji mnogi udeleženci tega procesa resno spraševali, ali so duhovniki sploh še potrebni.

V nekaterih deželah je za duhovnike dodatna težava, da morajo voditi več župnij in velike pastoralne enote. Kot primer: Nadškofija Freiburg v Nemčiji je imela pred nekaj desetletji skoraj 1000 župnij. Že več let poteka proces združevanja župnij v približno 70 pastoralnih enot. Potrebni so duhovniki, ki imajo vodstvene sposobnosti in upravljalске spretnosti. Nič čudnega, da se na duhovništvo pogosto gleda pozunanjeno, sociološko, ne pa v luči vere.

Spričo velikanskih izzivov za duhovnike in župnije je še toliko bolj pomembno spoznati, kaj je duhovnik, kako je Jezus ustanovil duhovništvo in v čem mora duhovnik najti svojo identiteto (istovetnost), da bo mogel biti kos izzivom našega časa.

Od časov apostolov, torej že več kot 2000 let, Bog podarja dar duhovništva poklicanim moškim s polaganjem rok in molitvijo škofa. V zakramentu duhovniškega posvečenja se Jezus, križani in vstali Gospod, sreča s kandidatom za posvečenje in podari njegovi duši poseben pečat. V moči tega zakramenta sme novo posvečeni predstavljati Jezusa kot glavo Cerkve, ga zastopati in v njegovem imenu podeljevati zakramente, oznanjati evangelij in voditi ljudi k odrešenju.

V nadaljevanju bomo osvetlili tri vidike duhovništva. Sklicevali se bomo na knjigo *Duhovniki*, Achima Buckenmaierja, ki je v nemščini izšla leta 2023.

1. Polaganje rok

Polaganje rok je obstajalo že v stari zavezi. Mojzes je položil roke na sedemdeset izbranih. Toda to nima nič skupnega s polaganjem rok, s katerim se v novi zavezi podeljuje duhovniško posvečenje. Jezus Kristus ni prišel, da bi odpravil staro zavezo, ampak da bi jo dopolnil. To pomeni, da je stara zaveza vključena v novo zavezo, vendar jo ta presega. Polaganje rok v stari in novi zavezi nas ozavešča o zgodovinskosti

razodetja. Bog se razodeva. Pokaže nam, kdo je in kakšen je. Bog deluje na dolgi rok in piše svojo zgodovino.

Polaganje rok nam pokaže tudi nekaj glede telesne razsežnosti vere. Jezus se je učlovečil. Mogli so se ga dotaknili, ga videli, se z njim pogovarjali. Resnično je bil pribit na križ, zmagovito je vstal od mrtvih in na svojem telesu nosi povečane rane. Polaganje rok skupaj s škofovo posvetilno molitvijo nam da vedeti, da je posvečena oseba vključena v dolgo zgodovino Boga

z izraelskim ljudstvom in v zgodovino Cerkve.

Polaganje rok, pri katerem pride božji Duh na kandidata za posvečenje in njegovo dušo naredi podobno Jezusovi duši, ni nič magičnega. Buckenmaier piše: »Iz škofovih prstov se v kandidata za posvečenje ne pretaka nobena energija. Potrebne so roke, ki se položijo na glavo drugega, molitev, ki se izreče, privolitev zbranega občestva v soglasju s celotno Cerkvijo in *Adsum* (*Tukaj sem*), »da« tistega, ki naj bi bil posvečen. To je tisto, kar spremeni posvečenega v njegovem bistvu. Kristus ga dokončno pritegne k sebi.«

To bistveno spremenjenje duhovniške duše pa ne spremeni značaja posvečenega. Njegove človeške lastnosti ostajajo, tako prijetne kot manj prijetne. S svetim posvečenjem ne postane bolj družaben in vsekakor ne popoln. Toda s posvečenjem duhovnik ne pripada več samemu sebi, temveč Kristusu v njegovi Cerkvi. »Za to gre vedno, kadar koli se v Cerkvi polagajo roke za službo. Ne položijo se samo roke, ampak tudi zgodovina in sedanjost, brežna in skrbi Cerkve in članov župnij.«

Vse to je vključeno, ko škof »pritiskne« roke na kandidata za posvečenje. Hebrejska beseda za to je *samak*. Buckenmaier opozori, da roke niso rahlo položene na kandidata za posvečenje, ampak jih škof nanj pritisne.

Beseda *samak* ima v stari zavezi tudi negativen pomen. Pri preroku Ezekielu je zapisano: »Sin človekov, zapiši si natančno datum tega dneva! Prav tega dne je babilonski kralj planil nad Jeruzalem« (Ezk 24,2).

Izvoljeno izraelsko ljudstvo se je ponovno odvrnilo od Boga. Zaupa v dru-

ge bogove in vase, ne pa v svojega Boga. Babilonski kralj osvoji Jeruzalem. Dobesedno je zapisano: »Pritisnil je (*samak*) na Jeruzalem«.

Tega ne smemo razumeti le negativno. Obleganje Jeruzalema bi moglo in moralo nagniti ljudstvo tudi k spreobrnjenju.

Kaj to pomeni za duhovnike, nad katere škof pritisne roke? To pomeni: »Vse, kar se duhovniku zgodi, mu je lahko v poduk, še posebej kar je neprijetnega, problematičnega, nasprotujočega«. Ni redko, da na duhovnike kot pastirje in pastoralne delavce »pritiskajo« ljudje s svojimi potrebami.

Vse to dobiva odmev v kretnji, ko škof pritisne roke na duhovniškega kandidata.

2. Življenjski slog

Iz povedanega je razvidno, da posvečenje duhovnika popolnoma vključi v službo. Bog ga kot osebo, ki živi v celibatu, povsem pritegne v službo. Iz tega logično sledi poseben življenjski slog. Če duhovnik sme in mora predstavljati Jezusa Kristusa kot glavo Cerkve, potem se mora vse, kar dela, govori in misli, oblikovati po Jezusu.

Tudi v tem pogledu ima posvečenje posledice - zanj samega in za vernike, ki v duhovniku ne bodo videli le človeka, predstojnika, ampak osebo, ki v celoti pripada Bogu in ga jim je Bog podaril. Buckenmaier piše: »Pri polaganju rok se ne prenašajo naprej abstraktne informacije. Ne gre za sporočanje gesla, ki duhovniku omogoča dostop do dotlej šifriranih datotek. Sporočilo - evangelij - se res posreduje naprej, vendar kot način življenja.« To pomeni, da mora duhovnikovo življenje

narediti evangelij »viden«, kolikor je le mogoče. Duhovnikova naloga, da verodostojno oznanja vero Cerkve, je zanj pogosto zahtevna, še težje pa je živeti v skladu z evangelijem v razkristjanjenem svetu. Duhovnik je pristen in verodostojen le, če je njegovo življenje usklajeno z življenjem po evangeliju.

Seveda bo duhovnikovo življenje v skladu z evangelijem vedno znova ostajalo poskus in to velja vse življenje. Pomembno je poudariti, da pristno duhovniško življenje v župniji v Sloveniji izgleda nekoliko drugače kot življenje misijonarja v Amazoniji. Duhovniško življenje generalnega vikarja izgleda drugače kot življenje bolnišničnega duhovnika. Razlike pa bodo obstajale tudi med župniki, saj njihovi darovi in značaji ostajajo različni. Ključno je, da verniki, ne posvetni ljudje, lahko prepoznajo, da njihov duhovnik živi pristno po Jezusovem zgledu, kar vključuje oznanjevanje katoliške vere in podeljevanje zakramentov po cerkvenih predpisih. To mora zaznamovati celotno duhovnikovo življenje, ne le njegovo dušo.

3. Razpoložljivost za Boga

Nova zaveza o duhovniku pravi, da je vzet izmed ljudi in odbran za ljudi. To pomeni, da mora biti na razpolago za ljudi, zlasti za tiste, ki so mu zaupani. Pri tem je pomembno, da vidimo, da ga je k ljudem poslal Bog. Prinašati jim mora Boga. Tudi obljuba pokorščine je izraz dejstva, da se izroča v božje roke. Pri tem kandidat za posvečenje položi svoje sklenjene roke v roke svojega škofa in mu javno obljubi spoštovanje in pokorščino. Svoje duhovniško življenje izroča v roke svojega škofa in prek njega

v roke Jezusa in njegove Cerkve. Obljubi, da bo na voljo za njegovo poslanstvo.

Buckenmaier v svoji knjigi posebej opozarja na vidik, ki je danes pogosto spregledan. Spomni nas na Mojzesa, za katerega je postalo služenje ljudstvu prezahtevno. Lahko bi rekli, da je postal utrujen od svojih dolžnosti, celo utrujen od življenja. Vsakodnevne zahteve in trmoglavost ljudstva so zanj postale prevelik zalogaj. Prisluhnimo temu, kar je zapisano v 4 Mz 11,14-17. Mojzes je rekel Bogu: »Ne morem sam nositi vsega ljudstva, kajti pretežko je zame. Če misliš tako ravnati z menoj, me raje usmrti, če sem našel milost v tvojih očeh, da mi ne bo treba več gledati svoje nesreče!« Tedaj je Gospod rekel Mojzesu: »Zberi mi sedemdeset mož izmed Izraelovih starešin, za katere veš, da so starešine ljudstva in njegovi voditelji! Pripelji jih k shodnemu šotoru; tam naj se postavijo poleg tebe. Stopil bom dol in bom tam govoril s teboj; vzel bom od duha, ki je nad teboj, in ga dal nadnje, da bodo s teboj vred nosili breme ljudstva in ga ne boš več nosil sam.«

Ta dogodek se ne zgodi v Egiptu, kjer je Izrael 300 let živel v suženjstvu. Prav tako se ne zgodi v obljubljeni deželi, ki jo je Bog obljubil Izraelcem. Izvolitev sedemdesetih se zgodi vmes - v puščavi, na poti skozi puščavo. Zgodi se ob prehodu iz Egipta v obljubljeno deželo. Pri tem dogodku je pomembno dvojje. Prvič, Mojzes po božjem navodilu sedemdeseterico vodi iz tabora k shodnemu šotoru. To stori po božjem naročilu. To pomeni, da je Bog izvajalec. On prevzame pobudo. Izvolitev sedemdesetih je njegova stvar. Vendar Bog Mojzesu naroči, naj jih pripelje do šotora. Buchenmaier nato pravi: »Sedemdeseteri

niso opremljeni z vodstvenim znanjem in organizacijskimi sposobnostmi, ampak z *duhom*. Učinek je ta, da govorijo preroško, to pomeni, da z Mojzesom delijo žar obljube ... Očitno so morali iti skupaj z Mojzesom iz urejenega tabora v shodni šotor. Tam jim je Bog izročil nekaj *duha*.« Pri duhovniškem posvečenju je kandidat, ki ga je Bog izbral, vzet iz ljudstva in je v *shodnem šotoru*, to je v zakramentu, posvečen za duhovnika.

Danes v Cerkvi obstaja nevarnost, da se bolj gleda na človeške sposobnosti duhovniških kandidatov, na sposobnost upravljanja, organiziranja itd. Te in druge človeške sposobnosti so pomembne in potrebne, a še pomembnejše je, da Bog izbere kogar on hoče: da od Boga izbranega po polaganju rok in molitvi preoblikuje, mu podari svojega Duha in po zakramentu usposobi, da deluje v njegovem imenu. Pastirji Cerkve imajo veliko odgovornost, da prepoznajo, ali je nekdo od Boga poklican v duhovništvo in ali ima potrebne človeške lastnosti, da je mogoče z odgovornostjo nanj položiti roke.

Pri izvolitvi sedemdesetih je zanimivo, da je božji Duh prišel tudi nad dva moška, ki sta ostala v taboru, in ju vzel v službo. To kaže, da Bog tudi preseneča, da lahko svobodno izbira in da ni perfekcionista. Buckenmaier komentira: »V kontekstu naše duhovniške službe postane jasno: »K razumevanju službe v Izraelu vsekakor spada gorečnost spričo obljube nove dežele, gorečnost za to vizijo.« Tudi duhovnik mora danes goreti za božje obljube, ki so dane Cerkvi.

Sredi izzivov, s katerimi se danes soočajo Cerkev, duhovniki in verniki, ostaja pomembno zaupanje v božje obljube.

Pomembno je verjeti, da je najprej Gospod tisti, ki vodi svojo Cerkev. On je obljubil, da bo njena pot, njen varuh in njen kralj.

Papež Benedikt XVI. je v pismu glavnemu dunajskemu rabinu Arieju Folgerju zapisal, da »čas Cerkve lahko primerjamo s štiridesetimi leti Izraelovega prehoda čez Sinaj«. »S te nove perspektive se čas Cerkve ne kaže kot čas že dokončno odrešenega sveta, ampak je čas Cerkve za kristjane to, kar je bilo štirideset let puščave za Izrael. Njegova bistvena vsebina je torej uvajanje v svobodo božjih otrok«. Majhen otrok staršem vse zaupa. Pri njih je varen. Tudi duhovniki in verniki se morajo kot božji otroci vedno bolj zavedati tega, da je ta čas sveta podoben popotovanju po puščavi in to sprejemati. Sredi vseh izzivov in skrbi se mora duhovnik zavedati, da mora po polaganju rok in po molitvi ljudi v božjem imenu voditi v večno življenje, v pravo domovino, ki je v nebesih.

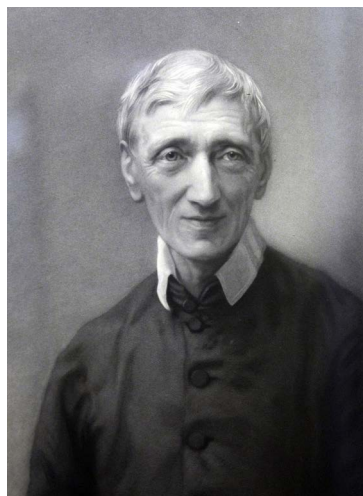
Danes se moramo vnovič naučiti ravnati tako, kot je Mojzes ravnal z ljudstvom: Ko se je v puščavi dvignil oblačni steber, so mu sledili. Če se je ustavil, so se ustavili tudi ljudje. Če se je ognjeni steber dvignil ponoči, se je tudi Izrael z Mojzesom dvignil ponoči. Tako so ravnali, ker so verjeli v božjo obljubo, da jih bo vodil v obljubljeni deželo. Vedno znova so se morali prizadevati za to zaupanje. Na enak način se mora duhovnik kot Kristusov služabnik sredi vseh pastoralnih nalog in konceptov prizadevati, da ostane na razpolago Bogu. S polaganjem rok in molitvijo se je popolnoma predal v služenje Bogu, katerega glasnik je postal. Duhovnik mora v tej drži vere in razpoložljivosti hoditi pred božjim ljudstvom in mu pokazati, da zaupa v božje obljube.

p. Hermann Geissler FSO

Razmisleki ob Newmanovi Razpravi o razvoju verskega nauka

Janez Henrik (John Henry) Newman (1801–1890), ki ga je 13. oktobra 2019 papež Frančišek razglasil za svetnika, spada med najbolj vidne mislece 19. stoletja. Kot anglikanski duhovnik in profesor oxfordske univerze se je z vsemi močmi trudil, da bi prispeval k prenovi in poglobitvi vere v Angliji.

Skupaj z nekaterimi enako mislečimi prijatelji je osnoval oxfordsko gibanje (1833) z namenom, da bi angleško državno Cerkev reformiral v duhu cerkvenih očetov in jo poživil iz njenih korenin. A njegov predlog je naletel na vedno večji odpor. Njegovo – v katoliškem duhu napisano – razlago Devetintridesetih členov, ki so doktrinalna osnova anglikanstva, je osrednje vodstvo univerze obsodilo. Zavrnilo so jo tudi anglikanski škofje (1941). Newman je doživljal vedno večjo stisko vesti, kajti ni mogel več delati za skupnost, s katero ga niso več povezovala osnovna prepričanja. Zato se je leta 1842 umaknil v Littlemore, v vasico ob robu Oxforda, da bi se povsem posvetil iskanju prave Cerkve. Konec leta 1844 se je odločil napisati Razpravo (Esej) o razvoju verskega nauka.

Namen pričujočih razmišljanj je na kratko predstaviti kontekst tega slavnega dela, podati glavne vsebinske poudarke in opozoriti na njegovo trajno aktualnost.

1. Kontekst, pomen in namen

Od februarja do oktobra 1845 je Newmana tako rekoč nepretrgoma zaposlovalo delo, ki je kasneje postalo klasično na področju teološke literature.¹ Zakaj je Newman napisal to razpravo? V tem času je že prišel do jasnosti, da ne more več pripadati angleški državni Cerкви, ker kot narodna Cerkev ni v resnici »katoliška«.

Ni pa se mogel preprosto pridružiti rimskokatoliški Cerкви, katere novosti je kot »neapostolske« dolga leta zavračal. Mučila so ga mnoga vprašanja: kako naj ovrednoti katoliške novosti, kot so npr. dogme o božji Materi Mariji, češčenje angelov in svetnikov, vera v vice, molitev za pokojne, nauk o papeževem primatu? Ali so ti nauki in prakse simptomi nezvestobe in odpada od vere prve Cerkve? Ali gre za samovoljne dodatke iz povsem človeških nagibov? Ali pa gre za organski razvoj verskega zaklada,

¹ John Henry Newman, Razvoj krščanskega nauka, Celje, Mohorjeva družba, 2013.

katerega je Jezus Kristus zaupal Cerkvi in njegovim apostolom?

V vesti se je Newman čutil dolžnega, da gre tem vprašanjem do dna in da pride do jasnosti glede lastne prihodnosti. Ni mu šlo samo za njegovo osebno življenjsko pot. Čutil je tudi odgovornost teologa, ki mora razložiti, kako verski nauk napreduje in se razvija v zgodovini. Doumel je, da že v zgodovini razodetja – tako v Stari kot v Novi zavezi – najdemo različne razvoje. Ali ne bi to napeljevalo k misli, da so bili tudi v zgodovini Cerkve in njenega nauka razvoji? Če je temu tako, kako naj razlikujemo pristne razvoje od odklonov in potvarjanj? Na ta vprašanja je poskušal Newman odgovoriti z veliko osebno zavzetostjo in poštenostjo.

Poglobljen študij, molitev, post in samostanski ritem življenja s prijatelji v »college« v Littelmore so zaznamovali te za Newmana dramatične mesece. Sad njegovega prizadevanja je bil sprejem v katoliško Cerkev 9. oktobra 1845, čeprav knjiga o razvoju po strogih literarnih merilih še ni bila dokončana. V knjigi *Apologia pro vita sua* (Izpoved mojega življenja) je o tem zapisal: »Medtem ko je delo napredovalo, so vse moje težave tako izginile, da sem nehal govoriti o 'rimskih katoličanih' in sem jih pogumno imenoval samo katoličane. Preden sem prišel do konca, sem se odločil za sprejem in knjiga je ostala takšna, kakršna je bila takrat: nedokončana.«²

Že novembra 1845 je bila knjiga z naslovom *Essay on the Development of Christian Doctrine* predstavljena javnosti. Prva izdaja je bila v kratkem razprodana, tako da je kmalu sledila druga. Že leto kasneje je knjiga izšla v nemškem prevodu.

Leta 1848 je sledila francoska izdaja. Danes delo poznajo na vseh celinah. Newman s tem esejem ni odgovoril samo na svoja osebna vprašanja. Odločilno je prispeval k temu, da si je katoliška teologija dejansko prisvojila zgodovinsko razmišljanje.

Za tretjo izdajo knjige leta 1878 je Newman vnesel nekaj sprememb in preureditev in dodal predgovor, v katerem povzema razloge za pisanje te študije. Zapisal je, da njegova izvajanja o razvoju verskega nauka »razložijo nekatere težave v njegovi zgodovini, ki jih je pisatelj sam že prej občutil in ki jih v polemiki posebno poudarjajo protestanti.« Te težave takole izrazi: »Najsi je ta religija (katoliška) v teoriji še tako lepa in obetajoča, pa je njena zgodovina, tako nam pravijo, njena najboljša zavrnitev. Neskladnosti, ki jih v zaporednih dobah najdemo v njenem nauku, so očitne.«³ Newmanu je šlo za to, da bi dal jasen odgovor na te težave. Hotel je pokazati, da so sicer v teku stoletij od Kristusovega prihoda na svet bili številni in raznovrstni razvoji nauka katoliške Cerkve, a »izvirajo iz narave stvari in prehajajo v zakon in so v soglasju in značilni naravnosti ter analogiji s svetopisemskimi razodetji.«⁴ Z drugimi besedami: bil je prepričan, da Sveto pismo, v katerem najdemo mnogotere razvoje, ne nasprotuje razvoju verskega nauka, ampak govori v njegov prid. Ta razvoj pa ne poteka poljubno, ampak se giblje v določeno smer in pozna lastno zakonitost.

2. Vsebinski poudarki

Ni lahko povzeti bogatih in pogosto kompleksnih misli, ki jih Newman razvija na

² John Henry Newman, *Izpoved mojega življenja*, Kartuzija Pleterje 1989², 287.

³ Razvoj krščanskega nauka, 9.

⁴ N.d., 9.

več kot štiristo straneh svoje študije. Kratko bomo orisali samo bistvene vsebinske poudarke in »rdečo nit« obeh temeljnih delov razprave.

2.1. Razvoj nauka kot takšnega

Newman najprej podaja svojevrstno pojmovanje krščanske resnice »kot žive ideje, ki je identična (istovetna) s prvotnim razodetjem.« Ta živa ideja »ni abstraktno subjektivno spoznanje, ampak objektivna živa celota, organizem, ki v sebi vključuje polnost elementov in vidikov in se razvija v času.«⁵ Osrednja ideja krščanstva je za Newmana »učlovečenje Boga«,⁶ ki vključuje vse, kar je Bog razodel. Ta ideja je tako živa, tako močna, tako vsebinsko bogata, tako nadnaravna, da je človeški duh ne more doumeti v enem samem zamahu. To resnico mora odkrivati korak za korakom v potekanju zgodovine in na ta način pustiti, da zraste do svoje polne oblike. K tej rasti, ki je znamenje življenja, spadajo spremembe, dozorevanja in razvoji. To ima v mislih Newman, ko zapiše pogosto citirane besede: »V višjem svetu je to drugače; toda tu spodaj živeti pomeni spreminjati se; in biti popoln, pomeni pogosto se spremeniti.«⁷ Izhaja iz tega nastavka in v prvem poglavju eseja mu gre za »razvoj nauka kot takega«. Dejstvo razvoja verskega nauka utemeljuje v glavnem z dvema argumentoma.

Prvi argument se glasi, da so taki razvoji že vnaprej pričakovani (»apriorna utemeljitev«). Krščanstvo, zlasti osrednja ideja o božjem učlovečenju, je namreč odprto za razvoj. Ta ideja, ki vsebuje božje sporočilo

in presega vsako človeško razumevanje, se mora vtisniti v srca vernikov. Prežeti mora cerkveno občestvo v vseh krajih in vseh časih. Človeški duh jo mora raziskovati, pojasnjevati in poglobljati. More in mora rasti in prežeti svet, kakor je Jezus nakazal v prilikah o božjem kraljestvu. Krščansko razodetje ni nekaj statičnega, ni kakor kepa zlata, ki se predaja iz roda v rod. Je nekaj živega in dinamičnega – podobno je drevesu, ki ima veliko moč rasti, nenehno sprejema hrano, se razvija in vedno znova poganja nove veje in vejice.

Po Newmanu je treba pričakovati tudi razvoj nezmotne avtoritete. Če obstaja razvoj verskega nauka – in to je izhodišče –, se postavlja vprašanje, kako je možno take razvoje spoznati in potrditi kot pristne. Drevo lahko požene tako rodovitne veje kot divje poganjke. Kdo more v Cerkvi razlikovati med pristnimi in napačnimi razvoji? Ta glas po Newmanu ne more biti Sveto pismo, kajti Sveto pismo je samo neredko odprto za različne razlage. To tudi ne more biti prva Cerkev, kot je sam prej mislil, kajti ona ni živi glas. Tako pride do sklepa: »Če je krščanstvo tako socialno kakor dogmatično (tako občestvo kot nauk) ter namenjeno za vse čase, mora 'človeško govorjeno' imeti nezmotnega razlagalca.«⁸ Samo če obstaja takšna nezmotna avtoriteta, je mogoče zagotavljati edinost cerkvene skupnosti in zvesto ohranjanje razodetja. Newman na tem mestu ne pove natančno, kdo je nosilec nezmotne avtoritete. Sklepa le to, da po njegovem mnenju v Cerkvi mora obstajati takšna avtoriteta.

V drugem dokazu Newman omenja, da so v teku cerkvene zgodovine dejansko

⁵ L. Scheffczyk, *Katholische Dogmatik, Band I* (§ 7: Die Entwicklung der Dogmen), Aachen 1997, 166.

⁶ J. H. Newman, *Razvoj krščanskega nauka*, 41.

⁷ J. H. Newman, *Razvoj krščanskega nauka*, 45.

⁸ J. H. Newman, *Razvoj krščanskega nauka*, 86.

bili številni razvoji verskega nauka, ki kažejo, kako so zgoraj omenjena pričakovanja postala resničnost (»zgodovinska utemeljitev«). Opisuje, kako so posamezni vidiki nauka pogosto bili dolgo časa navzoči »implicitno« (spontano, nereflktirano, v konkretnem življenju in molitvi, a ne v enoznačnih pojmi) in so se predajali naprej. Določene razmere, pogosto tudi spoprijemanje s herezijami, so privedle do tega, da so se taki vidiki razločnejše pokazali, teološka poglobitev jih je »eksplicitno« izrazila v jasnih pojmi in končno jih je cerkveno učiteljstvo opredelilo kot verske resnice. Tako je prišlo do pravega razvoja verskega nauka, pri katerem je sodelovalo občestvo vernikov, cerkveno misleči teologi in nasledniki apostolov kot nosilci cerkvenega učiteljstva. Taki razvoji so prispevali k temu, da so verniki razodetje bolje razumeli kot prej, ni pa to vodilo v neko drugo vero, ker so novi verski nauki bili v jedru že vsebovani v razodetju in so samo sprostili nove vidike »ideje«. ⁹

Newman osvetljuje ta bolj načelna izvajanja s številnimi konkretnimi primeri. Pokaže na primer, kako se je v prvih stoletjih razvijal nauk o Jezusu Kristusu – sredi številnih zmot – in kako je postopoma postalo jasno tudi dostojanstvo in pomen njegove Matere Marije. Njegovo razmišljanje doseže svoj vrh v stavku: »Da izkaže čast Kristusu, da brani pravi nauk o njegovem učlovečenju, da zavaruje pravo vero v človeško naravo božjega Sina, je efeški cerkveni zbor odločil, da je blažena Devica božja Mati.« ¹⁰ Z drugimi besedami: češčenje Marije kot božje Matere je v službi vere v Jezusa Kristusa, božjega Sina, ki je

v njenem telesu za nas ljudi postal človek. Čeprav je bil ta nauk šele leta 431 izrečno opredeljen (definiran) na efeškem koncilu, najde Newman vključne (implicitne) namige glede priznavanja Marijine vloge že v Svetem pismu, v zelo starih molitvenih vzklikih in pri cerkvenih pisateljih v 2. in 3. stoletju, ki Marijo označujejo kot novo Evo.

Naslednji primer, ki ga Newman podrobno predstavi, je postopni razvoj nauka o papeževem primatu (prvenstvu). Na začetku Cerkve, tako Newman, je avtoriteta rimskega škofa »dremala«. V poapostolski dobi se je najprej uveljavilo monarhično načelo: škofijo vodi en škof, ki stoji v apostolskem nasledstvu. Ko se je krščanstvo še nadalje širilo, ko je prenehalo preganjanje in so težave dosegle večji obseg, se je bolj in bolj razvilo načelo cerkvene edinosti, kar je bilo pričakovati. To načelo se je jasno pokazalo, ko je bilo to potrebno v petem stoletju: s papežem Leonom Velikim, ki je poskrbel, da je Cerkev na kalcedonskem koncilu (451) ohranila pravi nauk o Kristusu. S pogledom nazaj v zgodovino Newman spozna, da je bilo to načelo edinosti utemeljeno na različnih Gospodovih besedah Petru in da je – čeprav večinoma bolj vključno – nakazano v številnih izjavah cerkvenih pisateljev vseh stoletij.

Ti in podobni primeri so za Newmana jasni pokazatelji, da so pričakovani razvoji našli svoj avtentičen izraz v odločitvah katoliške Cerkve glede verskega nauka – bodisi da gre za odločitve koncilov ali papežev. Edinost, jasnost in uglašenost katoliškega nauka napravi nanj velik vtis. Na vero Cerkve gleda kot na harmonično celoto, ki se je izoblikovala v povezavi z veroizpovedjo (credo). Ve, da ga v tem podpirajo cerkveni očetje, ki jih časti:

⁹ Prim. Scheffczyk, *Katholische Dogmatik*, Band I, 166-167.

¹⁰ J. H. Newman, *Razvoj krščanskega nauka*, 131.

»Če bi nenadoma oživila sv. Atanazij ali sv. Ambrozij, ne more biti dvoma, katero občestvo bi vzela za svoje.«¹¹

Ta prvi temeljni del Newmanovega eseja je mogoče povzeti takole: 1. Vodilna ideja krščanstva je učlovečenje Boga, v čemer je vsebovana polnost razodetja: Jezus Kristus, resnica v osebi. 2. Ta vodilna ideja je odprta za razvoj v človeškem duhu in v občestvu verujočih. Razvoji so torej pričakovani, prav tako pa tudi oblikovanje nezmotne avtoritete. 3. Dejanski razvoji nauka v zgodovini, po katerih implicitni vidiki vodilne ideje postanejo eksplicitni, pojasnijo, kako so se ta pričakovanja uresničila. Newman to pokaže, ko razlaga razvoj nauka o Jezusu Kristusu in njegovi Materi Mariji, kot tudi s primerom razvoja nauka o papeškem primatu (prvenstvu).

2.2. Doktrinalni razvoji v primerjavi z doktrinalnimi izprijenji

V drugem glavnem delu eseja se Newman ukvarja z možnim ugovorom proti dosedanjemu rezultatu svoje študije. Ugovor se glasi: »Res je morda krščanstvu njegov božji Začetnik namenil obsežno razvijanje njemu lastnih idej, vendar je to veliko dobrotno utegnilo ovirati zlo rojstvo sorodnih zmot, ki so delovale kot njegov ponaredek; z eno besedo, to, kar sem jaz imenoval razvoje v rimski Cerkvi, ni nič drugega kakor to, kar navadno imenujemo njena izprijenja«¹²

Da bi odgovoril na ta ugovor, Newman razvije sedem znakov, ki jih aplicira na dejanski doktrinalni razvoj in v katerih prepozna merila za razlikovanje pristnega razvoja od odklonov, ki

jih imenuje izprijenja (corruptions). Te obsežne zgodovinske študije s področja cerkvene in dogmatične zgodovine, ki so dokumentirane s številnimi navedki, predstavljajo največji del razprave in so verjetno Newmanov najodločilnejši dosežek: s tem delom je »v teologijo uvedel kategorijo zgodovinskosti«.¹³

Prvi znak je »ohranitev tipa« (»preservation of type«). Newman uporabi analogijo (podobnost) s človeškim organizmom, ki se razvija od dojenčka do otroka, do mladostnika, do odraslega in končno do starčka, vendar v svoji osnovni podobi ostaja enak. Razvoj telesa Cerkve vidi na podoben način: čeprav so se v teku časa spreminjali in razvijali različni vidiki, pojavne oblike in pojmi, se njihova celokupna oblika – njihov »tip« – ohranja. V treh obsežnih sklopih obdela tri vidike, ki sodijo k osnovni podobi Cerkve: njeno od Boga dano sporočilo, proti kateremu so se borili kot proti praznoverju, ker ga ni bilo mogoče umestiti v državno vero; njen katoliški značaj, po katerem se razlikuje od sekt in je prepoznavna kot skupnost, ki je razširjena po vsem svetu; njeno povezanost z rimskim škofom, ki vernikom nudi varno usmeritev. Po njegovem mnenju se pristen razvoj razodeva tako, da se ohranja tip Cerkve z njenim nadnaravnim, katoliškim in rimskim značajem.

Kot drugi znak Newman navaja »stalnost načel« (»continuity of principles«). Medtem ko je pri tipu v ospredju bolj zunanja podoba Cerkve, oblikujejo načela življenje in nauk Cerkve od znotraj. Običajno jih je mogoče prepoznati šele naknadno in koreninijo v osrednji ideji krščanstva, v učlovečenju Boga. Čeprav se nauki razvi-

¹¹ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 92.

¹² J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 151sl.

¹³ W. Becker/J. Artz, Einführung in Newmans Essay: Newman, Entwicklung der Glaubenslehre, LXIII.

jajo, morajo načela ostati vedno enaka. Če se nauki ločijo od nosilnih načel, obstaja nevarnost, da se pojavijo različne razlage naukov in prihaja do nasprotujočih si sklepov. Newman osvetljuje zlasti štiri načela: Po »načelu dogme« gre v krščanstvu za resnice, ki so kljub nepopolnosti človeškega izraza »dokončne in nespremenljive«, »ker so dane od zgoraj«. ¹⁴ Po »načelu vere« gre vedno za notranjo pritrditev božji besedi in razodetim resnicam. »Načelo teologije« pomeni, da tudi razum raziskuje in pogloblja resnice, ki jih sprejmemo v veri. »Zakramentalno načelo« pomeni, da obstajajo vidna znamenja, ki kažejo na božji dar in ga posredujejo. Newman na koncu tega poglavja ugotavlja: »Medtem ko je bil razvoj nauka v Cerkvi v soglasju s temi pradednimi načeli ali njihova posledica, pa so različne herezije... v enem ali drugem pogledu kršile ta načela ... Gnostiki ... so hoteli vero nadomestiti s spoznanjem ... Dogmatično pravilo ... so zavrgele vse tiste ločine, ki so se sklicevale na svojevoljno sodbo iz Svetega pisma ... In zakramentalno načelo so s samim dejanjem (ipso facto) prelomili vsi, ki so se ločili od Cerkve ... «¹⁵ Tako je mogoče razumeti, da je ohranjanje ali stalnost načel merilo za razlikovanje med pristnim razvojem in sprijenjem.

Tretji znak je »moč asimilacije« (»assimilative power«). Zdrav organizem lahko asimilira hrano, vodo, kisik itd. in jih pretvori v življenjsko energijo. Podobno imajo žive ideje moč, da veliko asimilirajo, ne da bi pri tem izgubile svojo istovetnost (identiteto). Zaradi dogmatičnega načela je bilo krščanstvo v vseh časih sposobno v svoj nauk vključiti različne teološke vidike, načine filozofskega razmišljanja in jezi-

kovne izraze, pri tem pa zavrniti in zavreči zmotne in heretične poglede. To je potekalo v zapletenih intelektualnih procesih razpravljanja, očiščevanja, razjasnjevanja in nazadnje vključevanja. Primer tega je izraz »enega bistva z Očetom«, ki ga je nicejski koncil (325) vključil v veroizpoved, da bi potrdil božanstvo Jezusa Kristusa in ga obranil pred arijanci. Newman vidi podoben proces asimilacije na področju zakramentov in zakramentalov: »Uporaba templjev, ... kadilo, svetilke in sveče, votivni darovi za ozdravljenje od bolezni, blagoslovljena voda, zatočišča, prazniki in praznični časi, raba koledarjev, procesije, ... v poznejši dobi podobe, morda cerkveno petje in Kyrie eleison – vse to je poganškega izvora in posvečeno po sprejetju v Cerkve.«¹⁶ Takšne oblike asimilacije in integracije niso odpad od čistega izvora, ampak udomačenje resničnega in dobrega, ki je vsepovsod razpršeno in je dokaz suverene moči dogmatičnega in zakramentalnega načela. Če pa se tuji elementi ne vključijo v celoto vere, ampak jo popačijo ali razvedenijo, obstaja nevarnost zgrešenega razvoja.

Kot četrti znak Newman omenja logično sosledje ali zaporednost (»logical sequence«). S to značilnostjo ne misli na eksplicitno sklepanje iz premis, ki po njegovem mnenju ne more zadovoljivo pojasniti zapletene resničnosti razvoja nauka vere. Logično sosledje razume kot notranjo povezavo med različnimi nauki vere, ki jo je mogoče prepoznati s pogledom nazaj. Kot primer tega merila Newman obravnava notranjo logiko med krstom, spokorno prakso in vicami. V poapostolskih časih so se pojavile polemike o možnosti sprave

¹⁴ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 276.

¹⁵ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 300sl.

¹⁶ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 317.

za kristjane, ki so prejeli zakrament krsta v odpuščanje grehov, vendar so padli v velik greh. Kmalu so se v Cerkvi s sklicevanjem na Gospodove besede pojavile različne oblike spokorne discipline, ki jih je določal in urejal škof. Ker je bilo mogoče, da je nekdo umrl, ne da bi v celoti opravil cerkveno pokoro, se je pojavilo vprašanje o usodi umrlega. Tako se je na podlagi različnih svetopisemskih odlomkov in prakse molitve za umrle razvil nauk o vicah. Newman vidi notranjo povezavo, logično sosledje med krstom v odpuščanje grehov, cerkveno disciplino pokore in naukom o vicah. Takšna notranja logika je zanj znak pristnega razvoja. Razvoj lahko torej presojamo po njegovi usklajenosti in notranji povezanosti in ga prepoznamo kot pristnega ali nepristnega po njegovih sadovih.

Peto merilo legitimnega razvoja je »anticipacija (predvidevanje) njegove prihodnosti« (»anticipation of its future«). Ker je pravkar omenjena notranja logika med resnicami vere vedno ista, lahko pričakujemo, da se poznejši razvoj že nakazuje v predhodnih obdobjih. Kot primer takega predvidevanja Newman izpostavi načelo, da je materija – tako kot duša – zmožna posvečenja: Božji Sin je sprejel telo, v telesu je umrl, z njegovim vstajenjem in vnebohodom je telo že sprejeto v skrivnost Boga. V tem načelu vidi anticipiran nauk o vstajenju mrtvih, pa tudi dostojanstvo telesa umrlih, ki so ga kristjani od začetka spoštovali, ter svetost relikvij mučencev, ki so kmalu bile deležne posebnega čiščenja. Podobno najdemo že v zgodnejšem obdobju posamezne namige ali znake številnih verskih doktrin, ki so se razvile pozneje; te namige šele iz kasnejšega razvoja prepoznamo kot anticipacije.

S tem je povezan šesti znak pravega razvoja: »ohranjujoče delovanje glede na preteklost« (»conservative action on its past«). Ta znak pove, da pristen razvoj ohranja predhodni razvoj in dogmatične formulacije. Če razvoj nasprotuje prvotni ideji ali predhodno oblikovanim povedkom vere, gre za sprijenje. Newman tudi to značilnost primerja z razvojem človeka: odraščanje otroštvu in mladosti doda nekaj novega, vendar ohrani vse, kar je bilo pred tem. V tej zvezi se njegova misel vrača k češčenju Marije. Poudarja, da je efeški koncil slovesno razglasil naziv Marije kot božje Matere, da bi »zaščitil nauk o učlovečenju in obvaroval vero katoličanov ...«¹⁷. S tem naj bi se zavarovala čista vera v Kristusa, učlovečenega Božjega Sina. Newman omenja tudi, da se je češčenje Jezusa Kristusa utrdilo prav v tistih cerkvah, kjer so častili Marijo. Nasprotno pa so se druge skupnosti, ki so zavračale češčenje Marije, neredko nagibale k temu, da so polagoma opustile tudi češčenje Kristusa. Zanj je jasno, da pristen razvoj sicer razkriva nove vidike razodetja, vendar ne more nasprotovati prejšnjim naukom vere, temveč jih ohranja in varuje.

Kot sedmi in zadnji prepoznavni znak pristnega razvoja Newman omenja »dolgotrajno življenjsko moč« (»chronic vigour«). Ta znak pomeni, da je izprijenje le kratkotrajno ali pa vodi v nenehen proces propadanja, medtem ko pristen razvoj prinaša trajno moč in vitalnost. V tej zvezi najde različne primere v zgodovini in se čudi, kako se je Cerkev – kljub številnim sporom in herezijam – uveljavljala s svojim naukom, kako se je znala upreti sovražnim silam, kako je vključevala filozofske poj-

¹⁷ J. H. Newman, Razvoj krščanske nauka, 359sl.

me in kako se je po kriznih časih vedno znova obnavljala. Zaveda se tudi slabosti in grehov vernikov, ki včasih iznakazijo vidno obličje Cerkve. Omenja »dobe, ko je bila Cerkev zaradi delovanja zunanjih ali notranjih vzrokov vržena v neko stanje, ki je bilo domala stanje pojemanja (deliquium). Toda Bog ji je vedno podaril novo življenjsko moč: »Njene čudovite prenove, medtem ko je svet že triumfiral nad njo, so nadaljnji dokaz za odsotnost izprijenja v sistemu nauka in bogočastja... Počivala je v svojem teku in skoraj prekinila svoje funkcije; pa je spet vstala in je ista še enkrat; vse stvari so na svojem mestu in pripravljene za delo. Nauk je, kjer je bil, in običaji in prednosti in načela in politika.«¹⁸ Takšna trajna ali na novo podarjena življenjska sila Cerkve je za Newmana znamenje, da jo vodi Sveti Duh.

Pri obravnavanju zadnjih meril razlikovanja so Newmanova izvajanja vse krajša. Predstavitev sedmega znaka obsega le sedem strani. Ko namreč piše te vrstice, v svoji vesti že ve, kam ga bo vodila pot. Dokaj nepričakovano končuje svoj esej z naslednjimi stavki: »Mogoče so spremembe, toda to so utrditve ali prilagoditve; vse je nedvoumno in določeno z istovetnostjo, ki je nihče ne spodbija. Ena najobičajnejših obtožb proti katoliški Cerkvi našega časa je, da je 'nepopravljiva'; – spremeniti se ne more, če poslušamo sv. Atanazija ali sv. Leona; spremenila se nikoli ne bo, če verjamemo polemikom ali paničarjem današnjih dni.«¹⁹ Pri vseh spremembah in razvojih, ki jih Newman najde v katoliškem nauku, torej obstaja tudi »nesporna identiteta«, vsebinsko središče, ki se ne spreminja in ki

s stoletji postaja vse jasnejše in določnejše. Čeprav je Newmanova terminologija včasih svojevoljna in ne povsem enoznačna, so njegove razlage kot celota dobro razumljive in zaradi številnih primerov bralca prepričajo.

Na kratko lahko rečemo, da Newman v drugem delu svoje študije pokaže, kako je mogoče na podlagi sedmih znakov preveriti pristen razvoj nauka vere in ga razlikovati od izkrivljanj in sprijenj. Izhodišče je (1.) ohranitev tipa, tj. osnovne strukture Cerkve, ki je nadnaravna, katoliška in rimska. Hkrati morajo (2.) oblikujoča načela ohranjati stalnost, predvsem načela dogme, vere, teologije in zakramentalnega reda. Ta načela, ki izhajajo iz vodilne ideje krščanstva, so tako krepka, da ima Cerkev (3.) v zapletenih in večplastnih procesih veliko sposobnost asimilacije idej in običajev, ne da bi se deformirala v nauku, življenju in liturgiji. Usklajenost z izvorom ne more biti poljubna, ampak jo mora (4.) določati logično sosledje, ki postane razumljivo v retrospektivi in razodeva pristno notranjo skladnost. Ta kontinuiteta omogoča, (5.) da poznejši razvoj zaznamo kot v kali že navzočega v predhodnem obdobju. V tem procesu, ki je naravnan na prihodnost, (6.) tudi preteklost ostaja navzoča, saj pristen nov razvoj ne izkrivlja že definiranih verskih resnic, ampak jih zavaruje in ohranja. Pri vsem tem katoliški nauk (7.) izkazuje nenehno vitalnost, ki ne more prihajati od čisto šibkih članov Cerkve, ampak zgolj od Boga.

Newman tako dokazuje, da razvoj nauka vere ni nekaj samovoljnega, čeprav ga ni mogoče nikoli predvideti. Sledi določenim načelom in merilom, ki jih je mogoče prepoznati in preveriti za nazaj. Poteka

¹⁸ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 374sl.

¹⁹ J. H. Newman, Razvoj krščanskega nauka, 375.

homogeno v določeni smeri. Običajno vodi k večji jasnosti. Pozna spremembe v zadevah, ki so časovno pogojene, vendar se giblje v okviru nesporne katoliške identitete. Pri tem razvoju na različne načine sodelujejo vsi člani Cerkve. Sveti Duh jamči, da bo Cerkev uvedena v vso resnico (prim. Jn 16,13).

3. Trajna aktualnost

Newman je s svojim esejem oral ledino. Nekatere vidike njegovega nauka o razvoju so podrobneje opredelili in poglobili teologi 20. stoletja, kot so Henri de Lubac, Karl Rahner ali Yves Congar. V tem članku jih ni mogoče podrobneje obravnavati. Vendar so Newmanova izvajanja trajnega pomena in pomagajo osvetliti nekatere izzive našega časa, na primer vprašanja pravilne razlage 2. vatikanskega koncila in razprave o prihodnji poti Cerkve.

Benedikt XVI. je imel 22. decembra 2005 govor, v katerem je obširno spregovoril o sprejemanju (receptiji) 2. vatikanskega koncila štirideset let po njegovem sklepu.²⁰ Najprej je govoril o napačni razlagi koncila, o »hermenevtiki diskontinuitete«. Ta pomanjkljiva hermenevtika, ki je povzročila »veliko zmedo« in »nevarnost preloma« med predkoncilsko in pokoncilsko Cerkvijo, ima danes dve glavni obliki.

Na eni strani so tiste liberalne skupine, ki menijo, da mora katoliška Cerkev končno dobiti drugačno obliko, prilagojeno modernemu času. Opustiti mora nekatere »sporne« nauke: na primer, da je krščanstvo prava vera, da ima Cerkev hierarhično struk-

turo, da so lahko samo moški veljavno posvečeni za duhovnike, da ima živeta spolnost svoje od Boga določeno mesto med moškim in žensko znotraj zakona itd.. Te skupine so v nevarnosti, da zamenjajo pristen razvoj s prilagajanjem duhu časa.

Na drugi strani so tradicionalistične skupine, kot je Duhovniška bratovščina Pija X. Te zavračajo koncil in trdijo, da je koncil prelomil s tradicijo, na primer glede verske svobode, ekumenizma, vrednotenja drugih religij ali liturgične preнове. Zato tozadevno učenje koncila zavračajo kot zmotno. Takšne skupine težijo k temu, da razvoj nauka sploh odklanjajo.

Eni vidijo pravo Cerkev v spreminjeni pokoncilski obliki, ki je dokončno zapustila predkoncilsko Cerkev in nekatere njene nauke. Drugi vidijo pravo Cerkev v njeni predkoncilski obliki, ker naj bi koncil pomenil prelom in pokoncilski Cerkev zato ne stoji več v polni resnici. Obe skupini predstavljata »hermenevtiko diskontinuitete«, ki je v nasprotju z zdravim razumevanjem »razvoja«.

Po besedah Benedikta XVI. je nasprotni pol te »hermenevtike diskontinuitete« »hermenevtika reforme, preнове subjekta Cerkve, ki nam jo je podaril Gospod, ob ohranjanju kontinuitete; Cerkev je subjekt, ki v potekanju časa raste in se razvija, vendar vedno ostaja ista, božje ljudstvo kot subjekt na svoji poti.« Nasprotje »hermenevtike diskontinuitete« torej ni preprosto »hermenevtika kontinuitete«, kot včasih trdijo, saj v tem primeru ne bi bilo nobene rasti, nobene preнове, nobenega razvoja. Za pravilno razumevanje koncilskih dokumentov in drugih doktrinalnih besedil Cerkve je potrebna »hermenevtika preнове«, vendar preнове,

²⁰ Prim. Benedikt XVI., Govor kardinalskemu zboru in članom rimske kurije, 22.12.2005.

»hkrati z ohranjanjem kontinuitete«. Lahko obstajajo elementi »diskontinuitete«, vendar ti ne zadevajo temeljnih odločitev Cerkve, temveč njihovo časovno pogojenost in konkretizacijo. Resnična prenova je vedno povezana z razvojem, ki vključuje spremembe in prinaša na dan nove vidike, vendar ne spreminja Cerkve v njenem bistvu in temeljnih prepričanjih.

Newmanova izvajanja o razvoju nauka vere lahko pomagajo premagati skrajna stališča glede teh pomembnih vprašanj ter prepoznati in utirati pot resnične prenove.

Tradicionalistične skupine, ki z nezaupanjem gledajo na možen razvoj nauka vere, bi Newman spomnil, da je s takim razvojem treba računati od samega začetka, saj krščansko razodetje ni nikoli povsem izčrpano in ga je treba prinesiti vernikom vseh krajev in časov. Poleg tega dvatisočetna zgodovina Cerkve priča o tem, da je v teku časa in v spoprijemanju z zmotami in herezijami prihajalo do različnih doktrinalnih razvojev. Končno ne smemo pozabiti, da je pristen razvoj cerkvenega organizma in njegovega nauka znamenje življenja in rasti. Tisti, ki tak razvoj že načelno zavračajo, naredijo iz Cerkve muzejsko ustanovo preteklosti, tog organizem, mrtvo ustanovo.

Liberalne skupine, ki želijo zavreči nekatere nauke, ob katere se spotikajo, in hočejo prilagoditi Cerkev duhu časa, bi Newman opozoril, da je pravi razvoj doktrine nekaj drugega kot njihova ukinitev ali sprijenje. Kot poudarja na koncu svoje študije, katoliški nauk ob vseh spremembah in razvojih ohranja »nesporno istovetnost«. Zato se Cerkvi ne le v njegovem času ampak tudi danes večkrat očita, da

je »nepopoljšljiva« in se ne spreminja. V resnici se Cerkev v svoji temeljni identiteti ne more spremeniti, ker mora ostati zvesta svojemu Gospodu in njegovemu razodetju.

Sedem znakov, ki jih je izdelal Newman, lahko tudi v sedanjih razpravljanih pomagajo razlikovati med pristnimi doktrinalnimi razvoji ter odkloni in zgrehšenimi razvoji ter tako pokažejo pravo pot v prihodnost. So tako aktualni, da jih je dokument Mednarodne teološke komisije o Razlagi dogem iz leta 1990 v kratkem odstavku o razvoju dogem predstavil kot vzorčne.²¹ V nadaljevanju navajamo nekaj primerov, ki Newmanove kriterije napravljajo aktualne za naš čas.

- Kadar določeni tokovi težijo k temu, da pristransko prilagajajo nauk duhu sveta, spodbujajo nacionalistična stremjenja ali ne upoštevajo papeževega učenja, nasprotujejo osnovni strukturi cerkvenega bistva (tipa), in sicer njenemu nadnaravnemu, katoliškemu in rimskemu značaju. Resnični napredek pri razumevanju izročila je mogoč le v soglasju s katoliško vero, ki jo izpoveduje vsa Cerkev in katere najvišji garant je zbor škofov v edinosti s papežem²² (prvi znak).
- Avtentični razvoj upošteva dogmatično načelo, po katerem ima vera opraviti z resnico, nadalje spoštuje načelo teologije, ki zavrača zanesenjaške težnje, in upošteva zakramentalno načelo, ki visoko ceni vidna znamenja zakramentov, predvsem sveto evharistijo kot učinkovita sredstva milosti, kot »vrhunec« in »vir« celotnega

²¹ Prim. Mednarodna teološka komisija, Razlaga dogem, 1990, C, III 5.

²² Prim. 2. vatikanski koncil, Dogmatična konstitucija o božjem razodetju 8 in 10.

cerkvenega življenja²³ in jih varuje pred poplavitvenjem (drugi znak).

- Če upoštevamo ta načela, se lahko vse, kar je resničnega, lepega in dobrega v svetu, asimilira v nauk in življenje Cerkve, kot je npr. Splošna deklaracija o človekovih pravicah.²⁴ Če pa se vera popači ali razvodenjena zaradi vnosa tujih prvin, kot so npr. sinkretistične oblike molitve,²⁵ gre za zgrešen razvoj (tretji znak).
- Novi nauki so tedaj verodostojni, če se z določeno notranjo logiko ujemajo z drugimi nauki in razodevajo pristno skladnost s katoliško vero. To je vsekakor mogoče reči za teologijo telesa,²⁶ ki jo je predstavil Janez Pavel II., ne pa tudi za nekatere zahteve po spremembi spolne morale, npr. za odobravanje prakticirane homoseksualnosti²⁷ (četrti znak).
- Če je mogoče novejši razvoje najti v zametkih že v prejšnjih časih, je to merilo za njihovo pristnost. To načelo bi lahko uporabili npr. za nauk o »semenih Besede« (sv. Justin idr.), ki so kot semena resnice raztresena povsod in pomenijo določeno anticipacijo zdrave teologije religij, ki v verstvih prepozna dobro in resnično ter jih razlaga kot pot k evangeliju²⁸ (peti znak).
- Avtentični doktrinalni razvoj ne popači temeljne ideje krščanstva ali prej podanih

resnic vere, ampak jih varuje in ohranja. Personalistični nauk o zakonu kot zavezi lahko v tem smislu označimo kot pristen razvoj: s tem se pogled na zakon odrešenijsko-zgodovinsko poglobi, ko v njem gledamo podobo zaveze med Kristusom in Cerkvijo, hkrati pa se ohranja prejšnje razumevanje zakonske zveze kot pogodbe.²⁹ Vendar pa sprememb, ki jih ponekod zahtevajo in ki pomenijo prelom z dokončnimi nauki – na primer glede zakramentalno-hierarhične strukture Cerkve³⁰ ali duhovniške službe³¹ –, ni mogoče šteti za legitimne (šesti znak).

- Pravi razvoji ne povzročajo zmede, ampak so povezani s trajno življenjsko močjo: primer takšnega razvoja je razločen »ne« smrtne kazni, ki ga je izrekel papež Frančišek.³² S tem jasneje pride do izraza eden od vidikov evangelija, namreč dejstvo, da tudi velik zločinec ne izgubi osebnega dostojanstva. Hkrati se s tem ohranja in pojasnjuje načelo izročila, namreč da je treba varovati vsako človeško življenje od spočetja do naravne smrti (sedmi znak).

Teh nekaj namigov kaže, da je Newmanovih sedem kriterijev trajnega pomena za teologijo in Cerkev. Še danes so nam lahko v pomoč, da znamo razlikovati pristen doktrinalni razvoj, ki je v skladu s katoliško identiteto, od odstopanj, izkripljanj ali prilagoditev duhu časa.

²³ 2. vat. koncil, Konstitucija o sveti liturgiji, 10.

²⁴ Prim. Janez XXIII., Okrožnica Mir na zemlji, 11. april 1963, št. 75.

²⁵ Kongregacija za nauk vere, Nekateri vidiki krščanske meditacije (Orationis formas), 15. oktober 1989; Cerkevni dokumenti št. 44, Družina, Ljubljana.

²⁶ Prim. Kateheze pri splošnih avdiencah med 1979 in 1984.

²⁷ Prim. Kongregacija za nauk vere, O pastoralni homoseksualnosti oseb (Homosexualitatis problema), 1. oktober 1986.

²⁸ Prim. Mednarodna teološka komisija, Krščanstvo in religije, 1996, št. 41-45.

²⁹ Prim. 2. vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu (Gaudium et spes), št. 48.

³⁰ Prim. 2. vatikanski koncil, Dogmatična konstitucija o Cerkvi, št. 18-29.

³¹ Prim. Janez Pavel II., Ordinatio sacerdotalis, 22. maj 1994.

³² Prim. Kongregacija za nauk vere, Pismo škofom o novi formulaciji št. 2267 Katekizma katoliške Cerkve glede smrtne kazni, 1. avgust 2018.

P. Georg Gantioler FSO

Mala Terezija kot zdravilo za rane Cerkve

Sveti Pij X. je leta 1907 nekemu škofu, ki mu je podaril fotografijo sestre Terezije iz Lisieuxa, rekel: »Ona je največja svetnica našega časa!« To je drzna izjava! Kakšno merilo imamo za merjenje svetosti? Pij X. je intuitivno začutil, da je preko življenja te redovnice v Cerkvi zasijala velika luč.

Toda postavlja se upravičeno vprašanje, ali je lahko neka mlada karmeličanka, ki je komaj poznala resnično, dejansko življenje, vzornica in terapevtka v svetosti za celotno Cerkev? Poleg velikega navdušenja in ljubezni, ki ju mnogi ljudje gojijo do Terezije, ni malo tistih, ki imajo težave z njeno osebnostjo: sladkoben in sodobnemu človeku tuj jezik njenih spisov, psihološko ne ravno premočrtna pot njenega razvoja, omejeno tematsko področje karmeličanke, ki je živela v klavzuri, njeno poveličevanje v kičastih slikah, ki komajda odražajo resnično osebo, če naštejemo le nekaj zadržkov. Drugi svetniki naredijo močnejši vtis in so dostopnejši. In vendar, če nam uspe »streti lupino oreha«, odkrijemo v Terezijinem življenju in spisih stvari, ki nas globoko prevzamejo in daleč presegajo češčenje simpatične mladostne svetnice.

Odkrijemo, da je bila Terezija tako rekoč »Vox Verbi - Vas Gratiae«¹ (Glas Besede – posoda milosti), glas Besede, ki je postala meso, in z milostjo nadvse obdarovana žena, katere pomen je trajen in univerzalen. To je zelo jasno izrazil papež Janez Pavel II., ko je Tereziji iz Lisieuxa leta 1997 podelil naziv cerkvene učiteljice.

Ljubezen ni dejanje, ampak božja navzočnost

Na vrhuncu svoje duhovne poti, ko je Terezija že zaznamovana s smrtno boleznijo in doživi strašno noč vere, v pismu rodni sestri Marie du Sacré-Coeur izrazi hrepenenje, ki jo nenadoma prevzame: Poleg svojega poklica »biti tvoja nevesta, o Jezus, biti karmeličanka, biti mati duš preko povezanosti s teboj«, bi bila rada

¹ Geslo škofa dr. Bertrama Meierja.

vojakinja, duhovnica, apostol, učiteljica, mučenka, prerokinja, cerkvena učiteljica. Piše: »Jezus, Jezus, če bi hotela zapisati vse svoje želje, bi si morala izposoditi tvojo knjigo življenja, saj so v njej zapisana dejanja vseh svetnikov, in prav ta dejanja želim opraviti zate.«² Kot vemo, ob pomoči visoke pesmi ljubezni v 1 Kor 13 odkrije, kako lahko njene neuresničljive sanje postanejo resničnost: »Razumela sem, da samo ljubezen omogoča delovanje članov Cerkve, in če bi ljubezen ugasnila, apostoli ne bi več oznanjali evangelija, mučenci pa ne bi hoteli prelivati svoje krvi. [...] Da, našla sem svoje mesto, mesto v Cerkvi, in to mesto si mi dal ti, moj Bog ... V srcu Cerkve, moje Matere, bom Ljubezen.«³ Od »delovanja« - »delati in trpeti vse za Jezusa« - se je prebila do odkritja »biti«: »Bom Ljubezen!« V splošnem kontekstu njenih spisov postane jasno, kako to razume: ljubezen, ki utripa v srcu Cerkve, je usmiljena božja ljubezen. Ko to ljubezen v celoti sprejme vase in ji pusti, da povsem prežme njeno življenje, naredi božjo ljubezen navzočo v svetu in sama postane povsem ljubezen. To je videla že takrat, ko se je na nedeljo Svete Trojice leta 1895 kot popolna žrtev posvetila usmiljeni Božji ljubezni (»O, imam občutek, da me od tistega blagoslovljenega dne ljubezen prežema in obdaja, očiščuje mojo dušo in v njej ne pušča sledi greha«), in tako vidi tudi konkretno uresničevanje ljubezni do bližnjega (»Ti dobro veš, da svojih sester nikoli ne bi mogla ljubiti tako, kot jih ljubiš Ti, če jih tudi Ti sam, moj Jezus, v meni ne bi ljubil. [...] Tvoja volja je, da v

sebi ljubim vse tiste, za katere ukazuješ, da jih ljubim.«⁴)

Veliko tega, kar je Terezija napisala, ni plod razmišljanja, ampak »osebna izkušnja milosti«,⁵ ki jo zapiše pogumno in včasih skoraj drzno. Vendar je to, kar piše, v skladu s cerkvenim verskim naukom, ki ga je Terezija poznala že od otroštva. Tako je stalni nauk Cerkve, da je kristjan s krstom, birmo in evharistijo bivališče troedinega Boga, bivališče božje ljubezni. Prepoznati to milostno resničnost, jo ohranjati živo v molitvi in jo uresničevati v dejanjih ljubezni, je življenjska naloga vsake krščene osebe. Kjer se to resnično zgodi, se Cerkev obnavlja, dobiva simpatičen in privlačen obraz ter lahko nagovarja tudi mlade, ki iščejo pot in smisel svojega življenja.

Živeti pod vidikom večnosti (sub specie aeternitatis)

V spisih svete Male Terezije Deteta Jezusa hitro odkrijemo njeno temeljno prepričanje: Človek je ustvarjen za nebesa, zato je svet zanj lahko le »izgnanstvo«. Že kot majhen otrok si je, morda zaradi boleče izkušnje nagle izgube bližnjih, želela čim prej oditi v nebesa. Zanimivo je njeno razmišljanje, ki ga kot štirinajstletnica izrazi v pismu sestri Mariji v karmelu. Gospod Martin je hotel razveseliti svojo hčerko, ki je čakala na vstop v karmel, in ji je podaril živega jagenjčka, starega le nekaj dni. Toda le nekaj ur pozneje je bilo jagnje mrtvo; bilo je še premajhno, da bi samo preživelo. Terezija piše svoji sestri Mariji v samostan: »Ne veš, kako zelo mi je smrt te male živali dala misliti. Oh, da!

² Povest duše, MsB 2v, 3r.

³ Povest duše, MsB 3v.

⁴ Povest duše, McC 12, v.

⁵ Janez Pavel II., *Divini Amoris Scientia*, 1.

Človek se ne bi smel navezati na nič na svetu, niti na najbolj nedolžne stvari, saj se jim moramo prav v nepričakovanem trenutku odpovedati. Samo tisto, kar je večno, nas lahko zadovolji.«⁶ Sedem let pozneje, oktobra 1895, je napisala pesem o Srcu Jezusovem: »Potrebujem srce, ki gori od nežnosti, ki ostaja moja opora, ne da bi se kdaj umaknilo nazaj, ki ljubi vse v meni, tudi mojo slabost, ki me ne zapusti ne podnevi ne ponoči. Ni mi uspelo najti ničesar ustvarjenega, ki bi me vedno ljubilo, ne da bi kdaj umrlo.«⁷ Terezija si zelo želi biti ljubljena in ljubiti. Njena logika je preprosta: To željo izpolnjujeta le ljubezen Boga in ljubezen do Boga. Ker je samo Bog večn, ga je mogoče vedno ljubiti; in ker je samo Bog nespremenljiv, smo lahko vedno gotovi njegove ljubezni. V enem svojih zadnjih pisem v pričakovanju bližnje smrti piše misijonarju na Kitajskem, duhovniku Roullandu: »Kar me priteguje v nebeško domovino, je Gospodov klic, je upanje, da ga bom končno ljubila, kakor sem si tako zelo želela, in misel, da v množici duš, ki ga bodo nato častile v večnosti, prebudim ljubezen do njega.«⁸ Terezijin življenjepis nam pokaže, kako resno je jemala zemeljsko življenje in kako dosledno je uporabila vse možnosti, ki so ji bile dane, da dela dobro. Hkrati pa vidimo, kako se je v vsem popolnoma čutila doma v večnem življenju in kako je njeno zemeljsko delovanje oblikoval pogled na večno. Cilj določa pot in ta pot je bila za Terezijo jasna, ker je bil cilj jasen.

Katekizem pravi: »Od vseh vidnih stvari je samo človek sposoben spoznati

in ljubiti svojega Stvarnika; je edina stvar, katero je Bog hotel zaradi nje same; samo on je poklican, da bi bil po spoznanju in ljubezni deležen božjega življenja. Za ta cilj je bil ustvarjen, in to je temeljni razlog za njegovo dostojanstvo.«⁹ Kjer pogled na cilj ni več odprt, se ljudje organizirajo zaradi sebe in vse preveč zlahka zaidejo s poti. Mnoge stvari takrat postanejo nerazumljive in povzročajo frustracije, na primer izkušnja trpljenja, življenje z invalidnostjo, dejstvo omejenosti in razočaranj. Vsa prizadevanja za to, kar svet samoumevno potrebuje in je pomembno, npr. ohranjanje stvarstva, svoboden razvoj ljudi in narodov, varstvo enakega dostojanstva vseh ljudi, skrb za pravičnost in mir, če naštejemo le nekatere, potrebujejo končni cilj. Bog je svet zaupal človeku, da bi nad njim gospodoval. Toda ta oblast mora biti služenje resničnemu in pravemu Gospodu sveta in se mora izvrševati z ljubeznijo do njega. Le tako lahko služenje svetu postane bogoslužje - služenje Bogu. Kjer Cerkev v svojih različnih življenjskih dejavnostih izgubi izpred oči cilj večnega življenja, njen sijaj zbledi in se trudi za stvari, ki na koncu ne pomagajo nikomur. Tako je lahko sveta Terezija s svojim stalnim pogledom na večno življenje in s poudarkom na omejenosti vsega zemeljskega za Cerkev tisto orodje, ki ji pomaga, da popravi svojo smer, da se vrne k bistvenim stvarim ter na novo izpolni svojo temeljno nalogo, namreč biti »znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu«.¹⁰

⁶ Pismo 42, 21. februarja 1888.

⁷ Pesem 23, Srcu Jezusovemu.

⁸ Pismo 254 14. junija 1897.

⁹ KKC 356.

¹⁰ 2. vat., C 1.

Biti skrit z Jezusom

»Upiranje našega pogleda v Jezusa je milost, ki jo moramo gojiti,« je dejal papež Frančišek duhovnikom lansko leto pri krizmeni maši.¹¹ Terezija iz Lisieuxa je nenehno govorila o Jezusu in njegovo podobo neizbrisno nosila v svojem srcu. Pri preoblecni 10. januarja 1889 je svojemu redovnemu imenu »s. Terezija Deteta Jezusa« dodala prilastek »od svetega obličja«. Zaradi bolezni svojega ljubljene očeta je Terezija vzpostavila še globlji notranji odnos s trpečim Kristusovim obličjem. V karmelu v Lisieuxu je bila slika s tem Kristusovim obličjem, ki ga je Terezija zelo ljubila in čistila: slika je prikazovala Veronikin potni prt in na njej Jezusa s povešenimi očmi. Ko je bila Terezija že v bolniški sobi, so ji prinesli to sliko, nakar je Terezija rekla: »Kako dobro je storil naš Gospod, da je povetil oči, ko nam je dal to sliko! Kajti oči so ogledalo duše, in če bi nam razkril svojo dušo, bi umrli od veselja.«¹² Papež Frančišek v homiliji pri krizmeni maši nadaljuje: »Če prenesemo Jezusov prijazni pogled, nam bo morda namignil tudi, naj mu pokažemo svoje malike.« Nato našteje različna področja napačnih naravnosti (»malikovanja«) in pravi: »Nadaljnje področje skritega malikovanja se pojavi tam, kjer postavljamo na prvo mesto pragmatizem števil. Tisti, ki opravljajo to skrito malikovanje, so znani po svoji nagnjenosti k statistiki, ki lahko zabriše vse osebne kvalitete v razpravljanju in daje prednost večini, ki končno postane merilo za razločevanje; to pa je slabo. V Kristusovi Cerkvi to ne more biti edini

način delovanja ali edino merilo. Ljudi ni mogoče 'prešteti' in Bog ne daje Duha 'na mero' (prim. Jn 3,34). V tem navdušenju nad številkami v resnici iščemo sebe in nam ugaja nadzor, ki nam ga zagotavlja ta logika, ki je ne zanimajo obrazi ljudi in ni logika ljubezni, temveč ima rada številke. Značilnost velikih svetnikov je, da se znajo umakniti, da bi ves prostor prepustili Bogu.« Kako zelo je Terezija učiteljica »logike ljubezni«. V pesmi »Živeti iz ljubezni« pravi: »Dajem, ne da bi štela, in prepričana sem, da človek ne šteje, dokler ljubi!«¹³

V knjigi »Povest duše« beremo, kako je Terezija pripovedovala svoji predstojnici materi Agnes o veselju, ki ga je občutila, ko ji je ta naročila slikati in pisati pesmi. Ti talenti so bili v skupnosti dobro sprejeti, vendar Terezija pripominja: »Izkusila sem, da je sreča le v tem, da ostaneš skrit in se ne meniš za ustvarjene reči. Razumela sem, da so vsa dela brez ljubezni nič, tudi tista najbolj izjemna, kot je obujanje mrtvih ali spreobračanje celih ljudstev. Namesto da bi mi škodovali in me navdajali s skušnjavo prazne samovšečnosti, me darovi, ki mi jih je podaril dragi Bog, vodijo k njemu.«¹⁴ Oktobra 1892 je pisala sestri Céline: »Jezus želi, da ga sprejmemo v svoja srca. Nedvomno so srca že prazna ustvarjenih stvari, žal pa čutim, da moje srce še ni povsem prazno mene same ... On, Kralj kraljev, se je ponižal tako, da je bil njegov obraz skrit in ga nihče ni prepoznal ... In tudi jaz želim skriti svoj obraz. Hočem, da ga vidi samo moj nadvse ljubljene, da je samo on tisti, ki šteje moje solze ... Da lahko vsaj v mojem srcu položi glavo k počitku in da čuti, da

¹¹ 14. 4. 2022

¹² Zadnji pogovori, 5. avgust 1897.

¹³ Zadnji pogovori, PN 17.

¹⁴ Povest duše, Ms 81v.

je tu prepoznan in razumljen.«¹⁵ Terezija želi živeti za Jezusa, voditi ljudi k njemu, povelečevati njegovo ljubezen in usmiljenje. To je pri vseh stvareh njen edini nagib. »Človek vidi, kar je pred očmi, Gospod pa vidi v srce«, je rečeno v 1 Sam 16,7. Kaj je pri ljudeh glavni nagib in tista notranja naravnost, ki jih spodbuja, da v Cerkvi »nekaj naredijo«? To vprašanje si morajo zastaviti vsi, ki si iskreno in pošteno želijo kaj prispevati h graditvi božjega kraljestva. Kaj se skriva za študijami, statistikami, raziskavami, pobudami in dejavnostmi, ki potekajo v Cerkvi? Terezija iz Lisieuxa nas uči, da šteje le ljubezen in da je le pristna

¹⁵ Pismo 137, 19. oktober 1892.

ljubezen do Boga in ljudi lahko rodovitna in gradi Cerkev. Toda potem velja naslednje: »Ljubezen se nikoli ne izgovarja, da nekaj ni možno, ker verjame, da je zanjo vse mogoče in da je vse dovoljeno. Človeška pamet pa se boji na vsakem koraku in si tako rekoč ne upa narediti niti koraka.«¹⁶ Pri prizadevanju za razkrinkavanje »malikovanja« v Cerkvi, kot bi si to želel papež Frančišek, nas lahko vodi Terezija. Ona živi tisto naravnost, s katero želi Jezus obdariti svoje učence: »Blagor čistim v srcu, kajti Boga bodo gledali« (Mt 5,8). To je naše osebno pričevanje za resnico, da je Cerkev po svojem bistvu sveta.

¹⁶ Povest duše, MsA 75v.

Poročilo o Benediktovih dnevih v Rimu

Na spletni strani duhovne družine »Delo« z dne 15. 4. 2023 je sledeče poročilo:

15 mladih fantov iz Nemčije, Avstrije, Italije, Slovenije, Velike Britanije in Brazilije se je odzvalo povabilu na letošnje »Benediktove dneve« z našo duhovno družino v Rimu

za veliki teden. Poglobljanje vere, praznično obhajanje liturgije, obiski svetih krajev in lepa doživetja skupnosti so zaznamovali te čudovite dneve, ki jih je organiziral in vodil p. Hermann.

V središču teh dni je bil lik Benedikta XVI. Kdo drug bi nas lahko bolje okreplil v naši veri kot on! Ukvarjali smo se z njegovim življenjem in bili veseli, da nam je nadškof dr. Georg Gänswein, dolgoletni tajnik pokojnega papeža, pripovedoval o svojih izkušnjah. Na podlagi knjig o Jezusu, ki jih je napisal Joseph Ratzinger, smo se poglobljali v osrednje skrivnosti naše vere v Jezusa Kristusa: Zadnja večerja in ustanovitev evharistije, Gospodovo trpljenje in smrt, njegovo vstajenje in zmaga nad smrtjo. Molili smo tudi ob grobu Benedikta XVI. v baziliki svetega Petra - ganljiv trenutek za vse.

Vrhunec je bilo liturgično praznovanje cvetne nedelje in krizmene maše na veliki četrtek s papežem Frančiškom in več deset tisoč verniki z vsega sveta. Močan vtis so zapustili še evharistično praznovanje v katakombah svetega Sebastijana in v palači Propaganda Fide pri Newmanovem oltarju, spomin na mučence 20. stoletja v cerkvi svetega Jerneja, kleče zmoljen rožni venec na svetih stopnicah in križev pot v baziliki Santa Croce. Številni udeleženci so uživali tudi v brevirju in adoraciji z našo hišno skupnostjo.

Končno smo imeli veliko izkušenj skupnosti, ki so nas obogatila: pri prisrčnem druženju z enako mislečimi, ki jim je vera pomembna, pri obisku obeh najpomembnejših bazilik Petra in Pavla zunaj obzidja, pri Newmanovem pohodu po rimskem mestnem središču, pri obisku katakomb svetega Sebastiana, pri ogledu filma o materi Juliji, pri skupnih obedih v naši hiši in v različnih restavracijah, kjer smo začutili nekaj italijanskega pridiha, pri različnih delih v hiši in na vrtu ter pri zabavnem večeru, kjer smo pripovedovali o lepih rimskih izkušnjah.

V teh dneh smo občutili, kako lepo je verovati v Jezusa Kristusa in pripadati njegovi Cerkvi. Čutili smo, da je pomembno govoriti o Jezusu - še pomembneje pa je govoriti z njim, mu prisluhniti, rasti v prijateljstvo z njim in z drugimi. To prijateljstvo, ki prebuja veselje v veri, je bilo Benediktu XVI. vedno pri srcu. Zato je med svojo zadnjo splošno avdienco kot papež 27. februarja 2013 romarje pozval: »Želim, da bi vsi začutili veselje biti kristjan. Da, bodimo veseli daru vere; to je najdragocenejša dobrina, ki nam je nihče ne more vzeti.« In mati Julija je v istem duhu zapisala: »Bog želi, da bi bilo njegovo 'Delo' sijoče, čisto, resnično in zdravo. Želi, da bi izžarevali velikonočno veselje, upanje in ljubezen prvih kristjanov!«

Na spletni strani duhovne družine »Delo« je tudi vabilo za mlade fante, da konec leta preživijo skupaj v Rimu, in sicer od 28. decembra 2023 do 2. januarja 2024.

p. Andrej Pirš FSO

Teorija spola

Nuncij Nikolaj Eterović, ki deluje v Nemčiji, je v intervjuju, ki ga je imel za Glas koncila dejal, da smo priče nove diktature ideologije spola, ki jo podpirajo močna središča oblasti v mednarodni skupnosti. »Te ideologije, nove in stare, posebno napadajo družino, posebej katoliško Cerkev ter nacionalno državo in poskušajo ustvariti novega človeka in v svoji prevzetnosti poskušajo prevzeti vlogo Boga.«¹

Teorija spola je ideologija, ki zanika Stvarnika, ki je ustvaril človeka kot moža in ženo. Ta teorija ima popolnoma zgrešen pogled na človeka.

Teorija spola skuša uveljaviti svojo ideologijo na osnovi sklicevanja na pravice in na diskriminacijo. Če kdorkoli njihovi teoriji ugovarja, je to po njihovem že diskriminacija. Temu sledijo mediji in marsikje že tudi sodstvo. Tako se ustvarja prava diktatura.

V krščanstvu se sklicujemo na meje, ki jih je postavil Bog. Kdor te meje prestopi, greši. Bog nam ne daje pravice, da grešimo. Torej pravica do uresničevanja teorije spola ne obstaja. Zavračanje teorije spola ni nobena diskriminacija, ampak pomoč, da preidemo iz sužnosti greha v svobodo božjih otrok. Znotraj Cerkve pa gre napad v to smer, da se te meje med dobrim in zlom naluknjajo, niso več nepropustne. Tako se zabriše razlika med grehom in krepostjo. Na ta način sodelujejo in podpirajo tiste, ki se sklicujejo na pravico uresničevanja teorije spola. Ideologija spola se sklicuje na čustva, ne na resnico. Tudi znotraj Cerkve se slišijo napačni glasovi, ki trdijo, da resnica ni edini kriterij odločanja o tem kaj je dobro in kaj je slabo. Zato je zelo pomembno, da smo v polnosti zvesti nauku, ki nam ga podaja katekizem katoliške Cerkve.

Ker se na zelo zakrit in neopazen način skuša teorija spola (gender) vedno bolj vpeljati v šole, je nujno potrebno, da starši skrbno spremljajo, kakšne informacije dobivajo otroci v šoli.

¹ Objavljeno v hrvaški informativni katoliški agenciji, 25. 8. 2023.

Msgr. dr. Franc Šuštar

Pridiga pri sveti maši

ob 20. obletnici smrti božjega služabnika Antona Strleta v župniji
Ljubljana – Sv. Križ, Žale, 20. oktober 2023

Spet smo skupaj – sedaj že ob 20. obletnici smrti božjega služabnika Antona Strleta. Obhajamo jo v cerkvi Vseh svetnikov, ki nam govori o poteh svetosti naših božjih prijateljev, naših krstnih zavetnikov, svetnikov in blaženih. Kako zelo si želimo, da bi med njimi lahko gledali tudi pokojnega profesorja Antona Strleta. Po drugi strani pa smo v neposredni bližini pokopališča, na katerem je pokopan tudi naš božji služabnik, ki pa nam govori o smrti, minljivosti človekovega življenja, o slovesih pa tudi o življenjih ljudi, ki so živeli in so sedaj tukaj pokopani. Čutimo, kako zelo pomembno je življenje, ki nam je podarjeno in kakšen odnos imamo do vsega našega telesnega in duhovnega življenja. Vse to spada na pot svetosti, na sodelovanje z božjim darom – ki je življenje.

Danes bomo skupaj premišljevali o odnosu Božjega služabnika Antona do bolezni in smrti. ...

Božja beseda nam govori o Jezusovem naročilu, da se ne smemo ničesar in nikogar bati. Naj bo z nami le božji strah, da bi v vsem izpolnili božjo voljo. Pri tem pa naj bi zaupali, da smo pred Bogom, ki nas pozna, pozna vse naše trenutke, in pravi, celo lasje na vaši glavi so vsi prešteti. Gospod nas vabi torej k velikemu zaupanju in veri. V tej veri in zaupanju se božji služabnik Anton Strle ni bal ne bolezni ne smrti. Bližina praznika vseh svetnikov je prilika, da pogledamo, kako se je soočal z boleznimi in kako se je pripravljaval na smrt. Nekaj dogodkov njegovega življenja nam to lahko osvetli.

1. Anton Strle ni bil nikoli posebno trdnega zdravja. Pred vstopom v šentviško gimnazijo je imel pregled pri zdravniku dr. Mateju Justinu. Ta je glede Strleta dejal, da je šibke konstitucije. Sam poroča, da bi kot gimnazijec za božične počitnice na poti domov po zasneženi poti iz železniške postaje Rakek zaradi izčrpanosti omagal, če mu ne bi pomagal rojak Andrej Makovec, ki je bil v gimnaziji dve leti pred njim.

Po 2. svetovni vojni je bilo njegovo zdravje na veliki preizkušnji v trikratnem zaporu. Tam si je nakopal jetiko in v obdobjih, ko je bil zaprt v neprezračnem, smrdečem prostoru, je bilo to zanj pravo mučeništvo.

Leta 1960 se je bolezen pljuč tako poslabšala, da je moral iti na operacijo. Ni bilo gotovo ali bo preživel. Molili so zanj v Planini in drugod. Sam je zaupal v priprošnjo Matere božje na Planinski gori. V dnevnik je 8. junija 1960 zapisal: »Napovedana mi je operacija za jutri. Tako mi je, kakor da bi šel na potovanje. Nekoliko nervoze in hrepenenja po neznanem, čeprav tudi odpor, da se moram odtrgati od tega, kar me obdaja. Sicer pa se bom nekoč moral čisto zares napotiti na zelo dolgo pot, ki pa bodo njene razdalje v trenutku premagane. Nič ne vem ali si tega želim ali ne. 1945 sem imel tiho hrepenenje, da bi se življenje končalo v onstransko pravo življenje. Tako sem se čutil izčrpanega tedaj. Zdaj me veže več vezi na svet. Ali je vse prečiščeno z nadnaravnim namenom ali ne, ali sem do vseh globin božji ali ne? Moj Bog, Ti me poznaš. Tebi se izročam po presvetem Srcu Jezusovem in Marijinem. Gotovo je to, da vsaj toliko milosti deluje v meni, da mi svet brez najtesnejšega odnosa do Boga sploh ne more nuditi ničesar. Svetnega veselja brez ozira na Boga ne morem uživati. Kako hvaležen moram biti za to v globini svoje ničvrednosti!«

Kasneje se je zelo slabo počutil pri svojih sedemdesetih letih: Utrujenost, telesna izčrpanost, odprta rana na nogi, težave s pljuči. Vse to je potrpežljivo prenašal. Kljub šibkemu zdravju je intenzivno delal. Prav nič si ni prizanašal. Med delom je od utrujenosti in verjetno tudi zaradi let večkrat zadremal, a z največjim naporom nadaljeval z delom.

Treba pa je reči, da je za svoje zdravje tudi skrbel z rednimi sprehodi, urejenim življenjem in voljnimi potrpljenjem. Tudi pri hrani je pazil, da je bila sveža in preprosta. Močnejših jedi njegov želodec ni prenesel. Sam je priznal, da je bil deloma sam kriv za to, ker se je zlasti v času bivanja v Planini preveč postil in si tako pokvaril želodec. Kasneje je veliko bolj pazil, da si po lastni krivdi ne bi poslabšal zdravja. V intervjuju, ki je bil objavljen ob njegovi 75. letnici, je dejal: »Vsak dan je treba iti tudi malo v naravo na sprehod, tako človek ohranja tudi duhovno kondicijo.« Bil je človek reda in trdno prepričan, da to pomaga k zdravju. Njegovo načelo je bilo: Po pameti je treba za zdravje skrbeti, a se pri tem ne pomilovati. Težave z zdravjem pa je tudi daroval Srcu Jezusovemu v duhu zadoščevanja.

Zanimivo je to, da je druge ljudi vedno znova opozarjal, tudi pri spovedi ali bogoslovce pri predavanjih, naj skrbijo za zdravje in naj si vzamejo potreben čas za počitek. S svojim zgledom, ko smo ga videli, da je redno hodil na sprehode – na ljubljanski grad, po hodnikih Teološke fakultete ali na poti v cerkev Svete Trojice – je tudi druge nagovarjal k skrbi za zdravje.

2. Glede priprave na smrt pa moremo reči, da je Strle po eni strani vedno računal z njo, po drugi strani pa je prav zaradi tega skušal kar najbolj izrabiti čas, ki mu je bil na razpolago. Po novi maši je Gospoda prosil, da bi mu podaril vsaj dve leti življenja. P. Filipu Rupniku je 18. 11. 1981 pisal: »Jaz sem imel v »dogovoru« z Gospodom v programu: „Daj mi, da bom vsaj kake dve leti duhovnik!“ V dnevnik je že leta 1943, torej dve leti

po novi maši, nekajkrat zapisal, da je to verjetno njegovo zadnje leto življenja. Pa mu je Gospod podaril kar 62 duhovniških let. Spremljala pa ga je misel na smrt ves čas. Ko je človek prišel k njemu na obisk s kakšno prošnjo za pregled besedila, je dejal: »Če umrjem, boste to našli na tem mestu.« Kljub slabemu zdravju je preživel mnoge sobrate duhovnike. Zvesto je vse od mladosti naprej opravljal prve petke in sobote. Zadnja leta je vsak dan molil, da bi ga Bog obvaroval zaradi bolezni odvisnosti od ljudi. Bil je uslišan. Še dan pred smrtjo je maševal in spovedoval. Popolnoma miren je odšel v bolnico v trdnem prepričanju, da bo kmalu umrl in njegova napoved se je uresničila v zgodnjih jutranjih urah 20. oktobra 2003, točno pred dvajsetimi leti.

Dragi bratje in sestre, naj božji služabnik Anton tudi nam pomaga do pravega odnosa do zdravja. To se nas vseh zelo dotika. Prav tako je posebej v današnjem času pomemben odnos do smrti, ko se v javnosti toliko govori o stiskah trpečih ljudi, o bolnikih, o oskrbi bolnikov v zdravstvenih domovih in bolnišnicah in o paliativni oskrbi bolnih. Govori se tudi o evtanaziji, ki je v popolnem nasprotju z božjim načrtom in zaupanju v Boga. Naj bo Božji služabnik Anton naš priprošnjik pri Bogu v vseh teh problematikah. Amen.

p. Andrej Pirš FSO

Nekaj misli ob koncu maše, ki je bila na 20. obletnico Strletove smrti

20. obletnico Strletove smrti obhajamo na istem kraju, kjer je tedanji ljubljanski nadškof Franc Rode izgovoril preroške besede: »Pokopavamo svetnika.« Od tu smo pospremili pokojnega Strleta na pokopališče. Njegov grob je od vseh krajev, ki so povezani z njegovim življenjem, najpomembnejši kraj, kajti v tem grobu počiva njegovo telo, ki čaka vstajenja. Tako je njegov grob na poseben način kraj milosti. Mnogi prihajajo tja in se mu priporočajo v različnih težavah.

Seveda pa se moremo Strletu priporočati kjerkoli in kadarkoli. Da bi bil razglašen za blaženega, potrebujemo od Cerkve priznan čudež. Večkrat mi sporočijo, da ga prosijo

za različne stvari. V enem od uslišanj je rečeno, kako je neka gospa proti pričakovanju dobro prestala zelo zahtevno operacijo na možganih, ki je trajala več kot 7 ur. Naj bo to spodbuda, da se bomo še bolj zatekali k njegovi priprošnji. Zaslužni stiški opat Anton Nadrah mi večkrat pove, da se mu zjutraj čisto vsak dan priporoči, da bi mogel še kaj napraviti za Boga. Hkrati pa pristavi, da se mora prav Strletu zahvaliti, da je začel pisati teološke in duhovne knjige. »Po njegovi zaslugi sem, kar sem« še pove.

Zelo bi bil hvaležen, če bi meni ali pa na škofijo sporočili uslišanja na njegovo priprošnjo. Osebnostno vem, da se mu marsikdo priporoča, a do mene ne pride ravno veliko poročil o uslišanjih.

V Strletovi rojstni župniji že več let pri vsaki maši molijo za beatifikacijo božjega služabnika Antona Strleta. Lepo bi bilo, da bi jih posnemale še druge župnije, zlasti tiste, ki so bolj povezane z življenjem in delovanjem prof. Strleta. Pred nekaj dnevi so me celo iz ene od celjskih župnij prosili, da sem jim poslal podobice z molitvijo za Strletovo beatifikacijo in devetdnevnic.

Občasno gremo po krajih, ki so povezani s Strletom v Ljubljani in na Notranjskem. To je tako imenovana Strletova pot.

Glede postopka, ki je na rimski stopnji pa je tako, da je prvi del, tj. povzetek pričevanj, sprejet in tudi že natisnjen. Drugi del, tj. povzetek dokumentov je končan. Tretji del, življenjepis je v delu in ko bo končan, ga bo potrebno prevesti. Nato pa je na vrsti še obdelava posameznih kreposti. Je še veliko dela.

Anton Strle

Kronika župnije Planina pri Rakeku

(nadaljevanje)

Oktober in november 1955: Pred praznikom vseh svetnikov ob 6 zvečer je g. Hanžel S.D.B. z Rakovnika imel prvi govor za duhovno obnovo. Drugi je bil zjutraj v zvezi s sv. mašo ob 7., tretji pred opravilom za rajne popoldne na vse svete, četrti pa na vernih duš dan ob 1/27 pred peto črno sv. mašo za + župljane. Duhovna obnova je zajela bolj malo ljudi (morda do 200, obhajil nekaj več) tudi zaradi izredno slabega vremena. V noči od 31. okt. na prvega nov. je namelo toliko snega, da so ga po cestah morali orati; ostal je tudi še na vernih duš dan. Govornik in spovednik je bil zares dober.

December. 18. na zadnjo nedeljo pred božičem spovedoval g. upokojeni dekan Karel Gnidovec, ki sedaj stanuje na Zaplani. Bil je potem še do četrтка in je imel vsak dan nekaj spovedancev. Kljub 74 letom še krepak in dober spovednik in pridigar. – 26. zvečer izvrstno pridigal g. Sodja Franc.

Dekanijska pastoralna konferenca 6. 6. 1955 v Begunjah pri Cerknici. Strle je drugi z leve v zadnji vrsti. Foto Žnidaršič.

1956

<u>Januar:</u>	Krstov lansko leto	24 (1954: 14)
	pogrebov	21 (19)
	porok	5 (3)
	sv. obhajil	9393 (8691)

Vsega je torej bilo nekoliko več; tudi glede previdevanja nekoliko boljše. Vendar je to pač le bolj na zunaj uspeh. Pomislimo naj: med krščenimi so 4 iz zgozlj civilnih zakonov. Ljudje preveč gledajo le na zunanost in formalnost.. Res pa so v naši župniji ljudje za cerkev pri popravilih veliko žrtvovali, nekateri prav zares. V decembru je bila nabavljena tudi opeka 3500 kosov model Vel. Kikinda za streho na Gori. Pripeljana je bila na bližnji hrib s kamionom, potem pa je šlo 5 voznikov iz trga Gor. Planine, da so jo spravili do cerkve. Nekateri ljudje iz Dol. Planine so jo spravili pod streho – v cerkev. Vse to zastonj in brez velikih prošenj. Stala je opeka preko 80.000 gotovine.

Januarja zelo lepo in toplo vreme, tako da smo 2 x šli na Goro k sv. maši. Proti koncu se je začel hud mraz, ki se je v

februarju stopnjeval na okoli 30⁰ C za več dni in je prišel v nevarnost pridelek po kleteh, da zmrzne. Marsikje voda zmrznila in vodovod neuporaben. Na zadnjo predpostavno nedeljo zlasti pri prvi maši ob 7 le peščica ljudi v cerkvi. Otroci mnogi oboleli, da je bila šola več tednov zaprta.

Marec: V soboto, nedeljo in ponedeljek, 17., 18. in 19. t. m. je bila duhovna obnova z govoroma zjutraj in zvečer. Uvodni govor pa že 16. zvečer, zaključni 20. Vodil jo je g. p. Koncilja S.J. Govori so bili res iz srca govorjeni in so se – ker je bila prav tiha nedelja – dosledno nanašali na Jezusovo trpljenje in na sv. mašo. Vsega skupaj je bil g. pater pri nas teden dni. Spovedal pa je 170 ljudi, nekaj več. Za našo versko zelo nizko župnijo je tudi to nekaj. – Čudovito lepi so bili velikonočni prazniki, ki so se obhajali po obnovljenih velikonočnih obredih. Na veliki četrtek je bil začetek ob 7, na vel. petek ob 6, na vel. soboto ob 7. Vse zvečer. Vse tri dni veliko ljudi, posebno pri sobotnih obredih, ki so bili veličastni. Tudi strežniki in zakristani so mnogo prispevali k slovesnostim, še več pa pevci, dasi ni bilo dovolj časa, da bi bilo vse dobro pripravljeno in je bilo nekaj kompromisov. Češčenja križa so se v obilnem številu udeležili tudi moški, ki so bili k temu povabljeni z nekim prevelikim strahom, da se temu obredu ne bodo privadili. Čudovito lep je bil prenos krstne vode v okrašenem kotliču in obnovitev krstnih obljub s prižganimi svečami. Višek je pomenila sv. maša z glorio in trikratnim »aleluja«, pri čemer so pevci krasno stopnjevali. Končalo se je malo po 9 uri. Potem so fantje postavili v cerkvi še bandera in dekleta pometle in okrasile še nekoliko bolj cerkev. Zjutraj ob 5 je pritrkavalo k sv. jutru. Ob 7 je bila pred sv. mašo procesija okoli cerkve. Nekoliko je bilo nerodno, ker je prav tedaj elektrika odpovedala. Ker je bila prva nedelja, je bilo tudi precej moških pri zakramentih. Procesija se je držala skupaj – en konec se je vračal, ko je drugi šele šel iz cerkve. Spredaj je bil križ, potem otroci, dalje zastava, ki običajno visi v prezbiteriju

ob božji »Martri« in za njo pevci – želeli bi bilo, da bi šli za njo moški – tako pa so šli za presv. Rešnjim Telesom. 7 ura se je kljub pomislekom mnogih izkazala za dobro.

April: Na velik. ned. glej že zgoraj omenjeno. K verouku otroci prihajajo zelo neurejeno. Deloma kriva šola, ki čisto načrtno tako nastavlja razne prireditve, da ni možen verouk ob določeni uri; deloma je vera otrokom oslABLJENA v šoli in zaradi okolice.

Maj: Šmarnice so bile od začetka bolj slabo obiskane, ker so bili to po dolgem času vedri dnevi in so ljudje imeli dela na polju čez glavo. Potem pa je bilo bolje. Z branjem Šmarnic dr. Alfonza Levičnika so bili zelo zadovoljni. Tudi v Jakovici in v Lazah so jih brali. V Grčarevcu so brali Lurške Šmarnice pisatelja Godca.

Na nedeljo po vnebohodu, 13. 5., so prišli na Goro romarji iz Postojne. Udeležba je bila zaradi lepega vremena tudi od drugod zelo lepa.

Junij: Skrajno slabo vreme. Že zato je bil tudi obisk nedeljske službe božje bolj slab in tudi manj sv. obhajil. Vzroki pa so tudi v tem, da sploh versko pešamo, ker ni ne v radiju ne v časopisju in ne v javnosti sploh kaj takega, kar bi bilo človeku v nraVstveno in versko spodbudo.

Julij: 1 jul. je bilo prvo sv. obhajilo – 21 otrok: 8 deklic, 13 dečkov. Priprava je bila zaradi neurejenih domačih razmer zelo otežena. Dobro pa je bilo, da je zadnja dva dneva in na dan prvega sv. obhajila pomagal spovedovati g. p. Štrubelj. Tako je prvoobhajilna slovesnost lepo izpadla – tudi zaradi lepega vremena. Pela je na koru kar lepo šolska mladina, čeprav je otrok pri nas bolj malo. Letos kaže, da bo precej več pogrebov kakor krstov.

Avgust: Že prejšnji mesec, 23. so prišli na Goro delavci in prekrili z opeko, ki je bila kupljena že lansko leto, vso južno stran strehe, razen tisti del, ki je bil prekrit že prej. Razen tega so tudi prebelili in popravili odkrušeno zidovje znotraj do prezbiterija, delno tudi zunaj, in popravili tudi okno v zakristiji in v ozadju cerkve ter nad zakristijo. Okna je izdelala mizarska delavnica Kmetijske zadruge v Planini. Na Planinski gori je trajalo delo 21 dni, če odštejemo nedelje in praznik; t.j. do vključno 17. avgusta. Dva kleparja sta 1 teden popravljala žlebovje in je bilo za »Mehanično delavnico« v Logatcu treba plačati nekaj nad 50.000 Din. Pri pokrivanju in beljenju so bili 3 ali 4, nekaj časa 2 delavca; vsi iz dolnjelogaškega državnega »Gradbenega podjetja«. Za hrano so skrbeli ljudje s tem, da so za 18 dni kuhale posamezne hiše, deloma je dodajalo župnišče, predvsem vino.

Od 27.7 – 16. 8, torej ob istem času je v župnijski cerkvi popravljaj misijonski križ, sliko sv. Marjete in vse stene v prezbiteriju Avgust Buder. Prezlatil je tudi angele na glavnem oltarju, prav tako »kupolo« nad tabernakljem, deloma tudi sliko za »nebo«. Nad tabernakelj ob stenah je dodal tudi 2 angela, ki sta bila prej na orgljah na Planinski gori,

potem pa zavržena in ju je g. Buder lepo popravil. Tako je zdaj cerkev sv. Marjete skoraj brez napak v lepotnem pogledu.

15. 8. je bila ob 10^h služba božja na Gori. Zaradi zelo slabega vremena ni bilo skoraj nič ljudi. Pač pa jih je bilo tem več pri večerni sv. maši v župnijski cerkvi.

September. Trikrat sem zastonj prosil mojstra Keteja iz Logatca, dvakrat prav tako zastonj slikarskega mojstra Turšiča iz Cerknice, da bi preslikala prezbitenij na Planinski gori. Potem mi je g. J. Zupanc, zidarski mojster iz Dol. Logatca poskrbel, da je prišla neka zasebnica. Pomagala sta ji abiturienta Ivan Kobal iz Jakovice in Viktor Krmavnar iz Laz – »Steklov« in so kar lepo opravili delo v dveh dneh, 5. in 6. sept.

9. je bilo na Gori žegnanje. Precej romarjev je prišlo na Goro že proti večeru prejšnji dan. Nekako ob ½10 sem prišel v spremstvu ključarja gorske cerkve g. Katerna z Najsv. na Goro in opravil z ljudmi litanije MB, pete in žal. rožni venec s petjem in razlago skrivnosti med posameznimi desetkami. Od 10 – 11, malo čez sem spovedoval. Zjutraj pa začel ob ½3. Ob pol petih sta prišla gg. upok. dekan K. Gnidovec in g. Janko Špec iz Cerknice, malo pozneje hrenovski in studenški. Bilo je 5 sv. maš, 3 pridige (ob 6, 8 in 10) in nad 600 obhajil. Vreme je veliko pripomoglo, pa tudi lepota očiščene cerkve in dobro petje. Pridigal je ob 10 zelo prisrčno g. dekan o Marijinem usmiljenju do grešnikov. Ljudje se niso mogli ubraniti solzam. Kljub 79 letom je govornik izvrstno obvladal cerkev. Tako lepega romanja na Goro že zlepa ni bilo. Sedaj ostanejo še dolgovi: Nad 60.000 je račun obrtno gradbenega podjetja iz Logatca; tu ni nič vštete hrane in ne material in tudi ne nadure, ki so jih delavci opravili. Zelo veliko so ljudje storili s tem, da so spravljali na Goro material. Ministranta »Malcev« in »Odlekov« sta nosila na Goro hrano. Preko noči so ostali delavci na Gori. V najkrajšem času bo vse poravnano, čeprav je tudi račun umetniške zadruge brez drugega znašal preko 40.000 Din. Umrla gdč. Lovšin Marija, dedinja po žpk. Lovšinu, je planinski cerkvi na Gori zapustila 150000 Din; dejansko je prišla vsota 144.000. K temu se je čutila vezano, ker je bilo pri nakupu hiše, pripadajoče Planinski gori, rečeno: »Saj bo hiša tako in tako pripadla zopet MB« in je bila cena znižana. Gdč. je predlanskim prodala hišo Klemenovim in dobila precej visoko vsoto. A v dobrem letu ni mogla več uporabljati, ker je umrla za rakom. Zdi se, da so jo ljudje le malo preveč obsojali. Krivična, vsaj formalno, ni bila, pač pa že njen sorodnik g. župnik Lovšin ni imel posrečenega mišljenja, ko je denar hranil v blagajni, češ da bo pozneje kaj več popravljaj, pa je pozneje denar prišel skoraj na nič. Bog daj obema mir, ki ga tu ne moremo doseči, ob Mariji in Njenem Sinu ga bomo.

Oktober: V župnišču je bil popravljen dimnik in postavljena je bila v predsobi pisarne, ki se trenutno uporablja kot pisarna, peč značke »Plamen«. Preložena je bila tudi peč v spalnici (proti severu v nadstropju).

November: Od 29. zvečer do 2. 12. zjutraj je bila duhovna obnova, ki jo je imel g. Franc Mihelčič, salezijanec iz Ljubljana - Rakovnik. Imel je 7 govorov, ki so bili dokaj dobri. Vreme je bilo nekoliko v oviro. Govori na delavnike zajamejo zelo malo ljudi. Nekaj uspeha je pač že.

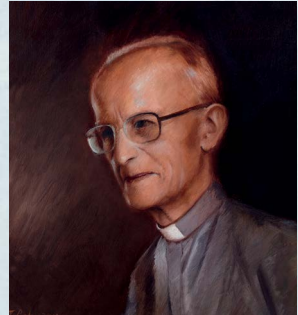
1957

<u>Januar...</u>	Krstov lansko leto	14 (1955: 24)
	c. pogrebov	14 (21)
	porok	5 (5)
	sv. obhajil	9845 (9393)

Pomlad je za zelo milo zimo prišla zgodaj. Tuj spovednik je bil le na veliki teden od cvetne nedelje do velik. ponedeljka – g. dekan Gnidovec. Sv. velikonočno tridnevje je letos dobro izpadlo predvsem na veliki petek, za katerega so bili pevci dobro pripravljeni. Na veliko soboto se je že pri prižiganju ognja nekaj zapletlo in potem je bilo nekako podzavestno slabo razpoloženje tudi pri pevcih in pri oficiatorju. Branje prerokb je bilo vse prehladno, kakor da bi šlo za nekaj nepomembnega. Drugo leto bo treba bravca na to opozoriti in morda določiti, da bo bral spodaj ter rajši slavošpev »Exultet« namesto prerokb. Udeležba pa je bila tudi na veliko soboto lepa. Velika nedelja je bila nekoliko slabša od lanske, ker je bilo dokaj slabo vreme. Toda razveseljivega je bilo vendar nekaj: moških je bilo za kake 3 obhajilne mize pri zakramentih. Veliki četrtek jih je bilo manj. Tudi procesija je morala zaradi slabega vremena odpasti. Pač pa je bila lepa procesija z butarami okoli cerkve. Vso pozornost bo treba posvetiti čim boljši in čim bolj zbrani in dostojanstveni izvedbi velikosobotnih obredov. Sveče naj bi ministranti od velikonočne sveče prižigali ljudem s pozdravom: »Luč Kristusova«, na kar naj bi bil odgovor: »Bogu hvala!« - Na velikonočno nedeljo je ob 10^h bila po dolgem času sv. maša z leviti (g. dekan oficiator, bogoslovec g. Mrvar subdiakon, domači diakon).

Maj: 6. 5. je kar na pomladno zelenje zapadel kar visok sneg. Mnogo sadja bo tudi tu uničenega. 8. 5. je bila sv. maša na Gori, pa je bilo tu in tam zgoraj kar skoraj do kolen snega. Šele po enem tednu je povečini izginil. – 19. 5. sv. maša ob 10^h na Gori; prišlo je tudi nekaj tujcev.

Težave so zastran gospodarstva. Že lansko leto je bilo samo za zemljišče, nadarbinsko in cerkveno, treba plačati precej preko 60.000 Din dohodnine. Nekatera zemljišča so prepisana sicer na tuje posestnike, a davki bremene še vedno župnijski urad. – Sem in tja slabo vpliva na obisk verouka dejstvo, da moram včasih službeno veroučno uro opustiti in tako ni tiste stanovitnosti, ki na otroke in starše dobro vpliva. Zaradi nepredvidnosti pri obisku glede udeležbe pri verouku sem bil obsojen na 6 mesecev, a pozneje je na pritožbo bilo znižano na 2 meseca in odloženo za nastop v juliju. Nespametno je bilo, da sem v ono hišo šel, ker nisem pomislil na možnost potvarjanja besed, čeprav bi to izviralo le iz neke lahkomišelnosti in majhne užaljenosti tožilke.

NEKATERI MOLITVENI VZKLIKI, KI JIH JE BOŽJE SLUŽABNIK ANTON STRLE ZAPISAL V SVOJ DNEVNIK

Strletove molitve v dnevniku 1937-1945

- Moj Jezus, pomagaj mi! (11. 1. 1937)
- O ti sveti Frančišek Saleški, kako drugačen si bil! Velik genij, velik človek in učenjak, a tako ponižen. A zopet tako ponižen, pa zopet tako spreten v vodstvu drugih. Izprosi mi nekaj te svoje harmoničnosti!! (6. 6. 1937)
- O, Življenje, daj mi življenja! (1. 5. 1938)
- Srce Jezusovo, preustvari moje srce v pravo duhovniško srce, kakor si ga Ti želiš! (5. 1. 1939)
- Daj mi, o Jezus, da bo moje srce res Tvoje. Naj bodo vsa njegova čustva zate, naj gori ves ogenj zate. Naj se ne vнемajo v njem čustva, ki (bi) bila obrnjena samo v stvari, posvetnost, ljudi. Naj bo moje srce brez pridržka Tvoje. (8. 1. 1939)
- (Bog), daj mi, da bom z radostjo zgrabil križ in ga zavihtel na rame ter po Kristusovih stopinjah pogumno šel od postaje do postaje. Daj, da ne omagam, preden pridem do zadnje, najbolj zadnje postaje – vstajenja. (26. 4. 1941)
- O Bog! Daj mi, da bom hrepenel samo po Tvoji časti in po zveličanju duš, ne pa po svoji časti. | Naj se izgaram za božjo čast in zveličanje duš! (23. 6. 1941)
- Moj Bog! Daj, da bo moje upanje kljub vsemu trdno, da bo moja vera neomahljiva, moja ljubezen do Tebe in bližnjega goreča! (29. 6. 1942)

- BITI DUHOVNIK DANES
- RAZMISLEKI OB NEWMANOVIRAZPRAVI O RAZVOJU
VERSKEGA NAUKA
- MALA TEREZIJA KOT ZDRAVILO
ZA RANE CERKVE
- POROČILO O
BENEDIKTOVIH DNEVIH V RIMU
- TEORIJA SPOLA
- PRIDIGA PRI SVETI MAŠI
OB 20. LETNICI SMRTI
BOŽJEGA SLUŽABNIKA
ANTONA STRLETA
- NEKAJ MISLI OB KONCU MAŠE,
KI JE BILA NA 20. OBLETNICO
STRLETOVE SMRTI
- KRONIKA ŽUPNIJE PLANINA
PRI RAKEKU

